

Egyedi közintézmények

A kerület több, az átlagostól eltérő karakterű, jellegzetes épülettel dicsekedhet. Ilyen a Ludovika tömbje hatalmas parkjával, de a XIX. században épült klinikai épületek is sajátos, jellegzetes közintézményi stílust hordoznak. Szintén gazdag zöld környezetben fekszik a Nemzeti Múzeum és az Erkel Színház.

A Semmelweis Egyetem Nagyvárad Téri Elméleti Tömbje a főváros egyik meghatározó magasépülete. Bár a távolból kissé megtöri a történeti városképet, mégis jól jelöli a Nagyvárad téri csuklópontot.

Ipari építészet – közlekedési épületek

Jellegzetesek a Ganz-MÁVAG korábbi irodai és ipari épületei, az Orczy téri villamosremíz, valamint a Keleti pályaudvar csarnoképülete.

Lakótelep

A 70-es évek városszerkezet átalakító tevékenységének első – és szerencsére megállt – jele a Szigony utca menti lakótelep, ami alapvető változást hozott a nem véglegesen kialakult beépítésben.

Kortárs épületek

A XXI. század üzleti szemléletét tükrözi az Aréna Pláza, illetve a Corvin Sétány Program új épületegyüttese, vagy az Orczy Fórum épületei. Ezek eltérő jellemzőkkel rendelkező épületek, épületegyüttesek, amelyek jelentős lokális húzóerővel bíró fejlesztések zászlóshajói.

2.9.5. Épített környezet konfliktusai, problémái

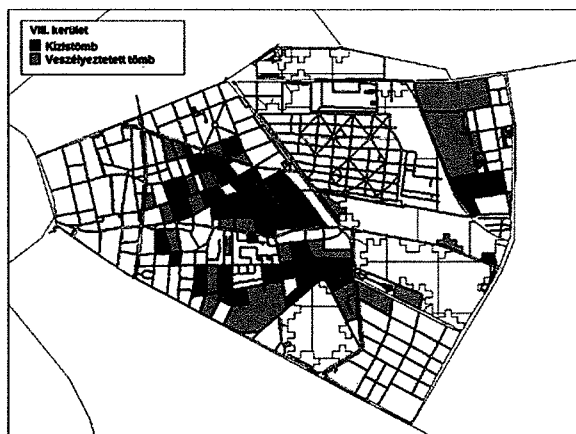
Slumosodott, leszakadó, leromló és degradálódott területek

A lakóhely rossz fizikai körülményei lehetnek olyanok, melyeken gyakran csak a városrehabilitációs beavatkozások segíthetnek. Az ilyen helyeken élőkre általában jellemző az alacsony iskolázottság és alacsony foglalkoztatási ráta, a lakhatási költségek megfizetésének mindennapos nehézsége, a rossz egészségi állapot, és az általános elszegényedés. Ilyen területek lehetnek többek között:

- a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett krízisterületek (ahol mély strukturális és komplex szociokulturális problémák következtében spontán rehabilitációs folyamat nem lehetséges);
- az erősen leromlott lakókörnyezetek;
- a környezetükhöz képest erőteljesen leértékelődő lakóterületek, ahol az alacsony státuszú lakók nagyarányú beköltözésével, a leértékelődés tovagyűrűző hatásával számolni lehet;
- a rozsdaovezetekbe ékelődő és/vagy azok mellett elhelyezkedő lakóterületek.

A fentiek alapján Józsefvárosban a jellemzően leromló, avult épületállományú, slumosodott vagy slumosodásra hajlamos területek kimutatására a KSH a 2011. évi népszámlálási adatok felhasználásával, a 314/2012 (XI. 8.) Korm. rendelet 10. melléklete szerint elvégezte a kerület szegregációs szűrését. Az adatok elemzése és értékelése külön fejezetben (II.2. Eltérő jellemzőkkel rendelkező kerületszettek) kerül bemutatásra.

A Budapest 2020 és a Tematikus Fejlesztési Programok, Szociális Városrehabilitáció, Krízisterületek lehatárolásai dokumentumai szintén komplex, de a KSH módszertanától eltérő metodikája szerint a térképen jelölt slumosodott területeket mutatta ki Józsefváros területén: Nagykörúton kívüli területen, szinte a kerület teljes szélességében, egészen az Orczy – Fiumei út vonaláig tartó sáv általános jellemzői olyanok, hogy alapvetően rehabilitációt igényelnek.

90. ábra: A kerület krízis- és veszélyeztetett tömbjei – 2011

Forrás: Tematikus Fejlesztési Programok – Szociális Városrehabilitáció, Krízisterületek lehatárolásai

A Nagykörúton kívüli terület fejlődése már XIX. századi külvárosként is elmaradt az ún. felső külvárosétól. Ennek kedvezőtlen hozadéka tehát történetileg determinált. A polgárosodott körúton belüli terület és a keletről ipari területek közé záródó terület már nem kapott a II. világháború után olyan lendületet, hogy hasonló fejlődési ívet járhatott volna be, mint a szomszédos kerületek hasonló adottságú területei.

A későbbi városfejlesztés a fokozatosság helyett a jelentős méretű szanálásban gondolkodott, ami még jobban lerontotta ezt a belső városi térséget. Fokozatos rehabilitációs stratégiával elindult pár tömb átalakulása, melyek szabályozása lehetővé tenné a fokozatosan átalakulást.

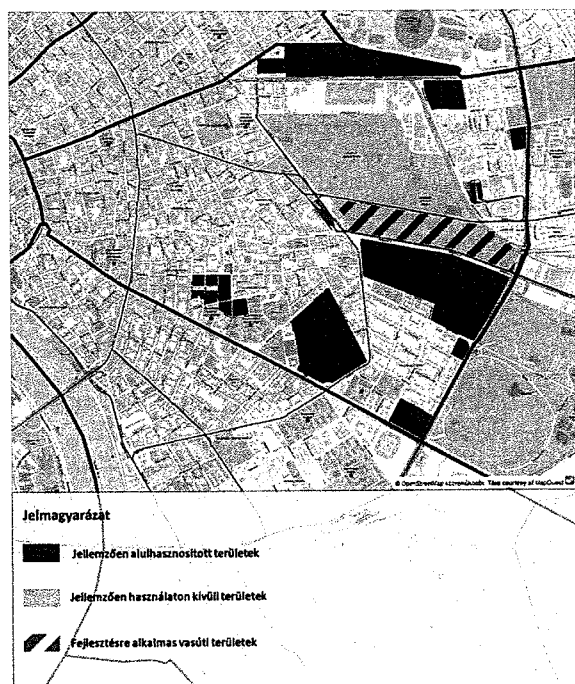
E terület déli részén a létrejött Corvin negyed hatásai még nem kimutathatóak, de annak és környékének fejlesztési potenciálja jelentős. A megfigyelhető társadalmi rétegződés alapján csak külső beavatkozással lehet változást elérni.

Természetesen ezekben a tömbökben is megtalálhatóak közepes és egyes esetekben jó állapotú épületek is, azonban számuk kevés.

A fővárosban a rossz helyzetű népességet koncentráló, leromlott épületállományú területek viszonylag szétszórtnan helyezkednek el, ám egy-egy kerületben több kisebb terület is van, ahol a leromlott, rossz állapotú, alacsony komfortfokozatú, rossz minőségű (substandard, zsúfolt lakások) lakások aránya magas. **A VIII. kerületben a substandard lakások aránya városrészenként markánsan különbözik.** A lakások jelentős része összkomfortos vagy komfortos, ám 2011-ben a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 8,77% volt a kerületben.

Alulhasznosított és barnamezős területek

Budapesten a használaton kívüli, illetve alulhasznosított területek jelentős hányada klasszikus barnamezős, azaz egykor ipari, közlekedési funkcióval bíró terület.

91. ábra: Alulhasznosított és barnamezős területek Józsefvárosban

Jelen vizsgálatban a használat alapján a következő kategóriák kerültek megkülönböztetésre:

- Jellemzően alulhasznosított területek
- Jellemzően használaton kívüli területek
- Fejlesztésre alkalmas vasúti területek

Az alulhasznosítottság a belső területi tartalék nem megfelelő kihasználását vagy a városszerkezeti nem megfelelő funkciót jelenti. Ezekben a területeken sok esetben nem értékes az épületállomány, illetve városszerkezeten belüli potenciálját a meglévő épületek sűrűsége nem használja ki. Előfordul, hogy az elmúlt években a területen jelentős bontások történtek, de a terület (minőségi) átalakulása – jellemzően a gazdasági válság következtében – nem történt meg, és a visszamaradt, néha értékes épületek sem hasznosítottak megfelelően.

Az alulhasznosított területek mellett számos olyan használaton kívüli terület van a kerületben, amelyen a korábbi használat megszűnt, az értéktelen épületek vagy elbontásra kerültek, vagy üresen állnak, de számos értékes épület pusztul megfelelő használat hiányában. A használaton kívüli területeken a város számára jelentős fejlesztési lehetőség kínálkozik beépítésre és szabad területek fejlesztésére egyaránt. Jelenlegi állapotuk szerint e területeken belül megkülönböztethetők az épületállománnyal rendelkező, illetve üres, épületállománnyal nem rendelkező területek.

Józsefvárosban több meghatározó kiterjedésű terület került ilyen sorsra és vár a fejlesztésre. Elsősorban azok az ipari területek, amelyek területi megosztása nem vagy csak nagy műszaki és tulajdonosi nehézségek árán oldható meg, vagy beépítése oly mértékben megkövült, hogy még évtizedekig prognosztizálható fennmaradása. Ilyen pl. a Ganz-MÁVAG területe, ami a távlati elképzelésekben egy kitisztultabb gazdasági területnek kellene helyet adjon, de hasonlóak a Kerepesi úton lévő egyes ipari területek is. A Józsefvárosi pályaudvar megszűnésével szintén alulhasznosított területté vált, hasznosítására többféle elképzelés lehetséges.

A Keleti pályaudvar potenciális nagyvárosi kapcsolatokat igénylő terület, ahol igény esetén szintén lehetséges a többszintes területfelhasználás, a vasúti funkció kedvezőtlen hatásának oldása.

A Corvin negyed esetében a megindult fejlesztések a kereslet ismételt fellendülése után várhatóan folytatódnak, így nem maradnak üresen az elbontott tömbök. A Ludovika, az új egyetem együttesének Diószegi Sámuel utca felőli oldalán, jelentős tartalékterülettel rendelkezik.

	Alulhasznosított funkció		Egykori hasznosítás módja		Telekcsoport Fejlesztésre	
					összes terület (ha)	alkalmas terület (ha)
Keleti pu.	Vasúti terület	Vasúti terület			24	21
Volt GANZ-MÁVAG	Kereskedelem, raktározás, termelés	Termelés, raktározás			41	41
Volt Józsefvárosi pu.	Túlnyomóan használaton kívül	Vasúti terület			28.5	27.3
Volt kenyérgyár	Üres terület	Termelés			1.9	1.9
Kerepesi út menti FCSM és raktárak	Telephely, raktározás	Telephely, raktározás			5.7	5.7
Könyves Kálmán krt. – Üllői út – Pénzverde tömbje	Termelés, raktározás	Termelés, raktározás			5.1	5.1
Könyves Kálmán krt. – Hős utca sarok	Kereskedelem	Kereskedelem			1.7	1.7
Könyves Kálmán krt. - Vajda Péter sarok	Kereskedelem, raktározás	Kereskedelem, raktározás			1.3	1.3
Corvin Sétány Program területe	Részben üres területek lakófunkcióval	Lakófunkció			6.2	6.2
Ludovika Campus (NKE) területe	Oktatás, kultúra, park, üres területek	Park, sport, üzemi terület			23.4	15

22. táblázat: Jelentősebb alulhasznosított területek Józsefvárosban.

SWOT / ÉPÍTETT KÖRNYEZET

ERŐSSÉGEK

- a történeti belvároshoz kapcsolódó értékes városszövet és épületállomány, különös tekintettel a kiemelt építészeti és történeti értékkel rendelkező Palotanegyedre
- történetileg kialakult városközponti szerepkör;
- nemzetközi szintű oktatási intézmények, országos szintű egészségügyi létesítmények
- turisztikai célpontok
- kedvező közösségi közlekedési kapcsolatok
- nemzetközi vasúti kapcsolatok
- jelentős gazdasági területek jelenléte

GYENGESÉGEK

- közlekedésből származó kedvezőtlen környezetterhelés
- romló épületállomány, a társasházak gazdasági erőtlensége
- tömbszintű rehabilitáció hiánya
- fővárosi szinten kritikussá vált krízistérségek
- átjárhatatlan, hasznosítatlan vasúti és gazdasági területek
- zárványszerű lakóterületek
- társadalmi leszakadás

LEHETŐSÉGEK

- közvetlen kapcsolódás a nemzetközi vasúti hálózatba
- a diáknegyedstátusz erősítése
- pozíció révén országos, vagy nemzetközi intézményi fejlesztés
- szabad fejlesztési kapacitás

VESZÉLYEK

- fejlesztés elmaradása tovább degradálja a területet környezeti és gazdasági tekintetben
- a szegregáció erősödése a leszakadó társadalmi rétegek erősödése miatt
- átfogó rehabilitáció nem indul el
- értékőrző személet megszűnése

FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK

- A lakónépesség megtartása a városközponti területeken, ennek érdekében a lakókörnyezeti feltételek javítása
- Krízistérségek felszámolása
- Az épített környezet tervszerű rehabilitációjának elindítása
- Barnamezős térség integrálása a történeti szövetbe – átstrukturálása során jelentős zöldfelület kialakítása

2.10. KÖZLEKEDÉS

2.10.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Budapest országos szintű közúti kapcsolatrendszerének két sugárirányú eleme közvetlenül is érinti Józsefvárost, amelyek Kelet-Magyarország elérését biztosítják.

23. táblázat Országos szintű kapcsolatrendszer közúti elemei

Rákóczi út – Kerepesi út – 3. sz. főút által alkotott útvonal

Üllői út – Ferihegyi repülőtérre vezető út – 4. sz. főút (M4 autópálya) által alkotott útvonal

A vasúthálózat elemei közül a Keleti pályaudvarra befutó vonalak biztosítanak közvetlenül országos hálózati jelentőségű kapcsolatot Józsefváros számára.

24. táblázat Országos szintű kapcsolatrendszer vasúti elemei

Budapest – Hegyeshalom (1. sz.)

Budapest – Hatvan (80. sz.)

Budapest – Újszász (120. sz.)

Budapest – Kunszentmiklós (150. sz.)

A csak fővárosi szintű hálózati kapcsolatot nyújtó közúti, illetve közösségi közlekedési elemek szintén érintik Józsefvárost.

25. táblázat Fővárosi szintű kapcsolatrendszer közúti elemei

Kiskörút (a Széchenyi lánc híddal és a Szabadság híddal)

Nagykörút (a Margit híddal és a Petőfi híddal)

Hungária-gyűrű (az Árpád híddal és a Rákóczi híddal)

26. táblázat Fővárosi szintű kapcsolatrendszer közösségi közlekedési elemei

M2 metróvonal

M3 metróvonal

M4 metróvonal

2.10.2. Közúti közlekedés

Józsefváros estében a településszerkezeti helyzet, a területfelhasználás és a beépítés karaktere függvényében több városrész közlekedése is hasonló helyzetű, de nem tekinthető egységesnek. A legmarkánsabb, közlekedési szempontból meghatározó választóvonalakat a Fiumei út–Orczy út által alkotott útvonal, a Vajda Péter utca és az Asztalos Sándor utca jelenti.

Tudatos várostervezés eredményeképpen jött létre Józsefváros beépített területeinek működését biztosító, budapesti viszonylatban igen sok városi teret is eredményező közterületi hálózat, amelyet a természeti adottságok érdemben nem determináltak.

A közlekedést biztosító közúthálózat mára szinte kialakultnak tekinthető, annak új elemmel történő bővítése, vagy meglévő elemei szélességének növelése az értékes nagyvárosi, igen jelentős piaci értéket képviselő beépítésre való tekintettel nem reális. Kivételt a Ganz és a Kerepesi negyedek, valamint a Százados negyed területei képeznek.

Józsefváros és a szomszédos fővárosi kerületek között – az előző pontban szereplő hálózati jelentőségű elemeken túlmenően – további, a II. rendű főúthálózatba és a gyűjtőúthálózatba tartozó közúti elemek is biztosítják az összeköttetést. A közúthálózat adottságai folytán Józsefvárost jelentős közúti átmenő forgalom terheli.

27. táblázat Az átmenő forgalom meghatározó okai

a főúthálózat magas területi sűrűsége a Fiumei út – Orczy út által alkotott útvonalon belül

a közeli, belvárosi Duna-szakaszra összpontosuló hídkapacitás (a közúti forgalmi sávok 47%-a a Margit híd és a Petőfi híd vonala között található Budapesten)

a Fiumei út – Orczy út által alkotott útvonalon belül lévő jelentős számú munkahely

a Fiumei út – Orczy út által alkotott útvonalon belüli magas laksűrűségéből fakadó célforgalom

Józsefváros területén – elsősorban a balesetveszély szempontjából meghatározó – szintbeni közúti-vasúti átjáró nincsen, a Keleti pályaudvarra befutó vasútvonalaknak elvágó hatását a Kerepesi úti és a Salgótarjáni utcai híd (utóbbi csak a közösségi közlekedés számára), valamint a Könyves Kálmán körüti aluljáró oldja.

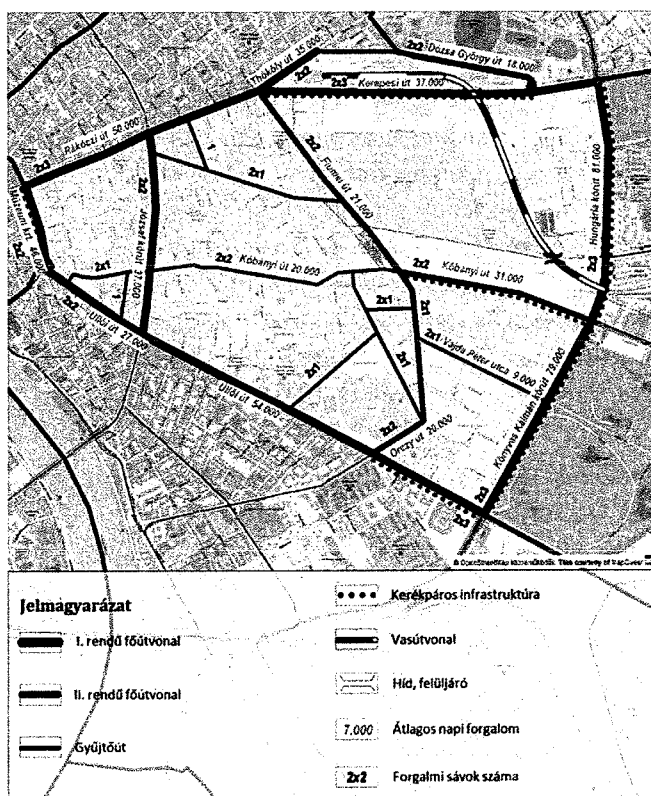
A közúthálózati elemek forgalomterhelését (Ejm/nap) és keresztmetszeti kialakítását a 92. ábra mutatja be.

A helyi tulajdonban lévő közutak 100%-a burkolt. Az úthálózat jelentős része felújításra, átépítésre szorul. Józsefváros területén lakópihenő övezet az Elnök utca térségében került kijelölésre, tempó 30-as zóna a Kőfaragó utca térségében található.

A Nagykörút vonalán belüli közutakon 3,5 t, azon kívül 7,5 t össztömeg korlátozás van érvényben, amelyet a Budapest egészét egységes elvrendszer szerint differenciáltan szabályozó 92/2011 (XII.30.) Főv. Kgy. rendelet határoz meg.

A korlátozás biztosítja az átmenő teherforgalom távoltartását a beépített területektől.

Józsefvárosban több, jelentős forgalomvonzást kifejtő kereskedelmi létesítmény is létesült.

92. ábra: Közúthálózat

28. táblázat Meghatározó kereskedelmi létesítmények

Aréna Pláza: 122 000 m² kereskedelmi bruttó szintterület és 2 800 parkolóhely

Corvin Pláza: 34 600 m² kereskedelmi bruttó szintterület és 800 parkolóhely

Europeum: 6 500 m² kereskedelmi bruttó szintterület és 220 parkolóhely

2.10.3. Közösségi közlekedés

Józsefváros közösségi közlekedéssel való ellátottsága és annak színvonala jelentősen meghaladja a budapesti átlagot.

A közösségi közlekedési hálózatok forgalomterhelését (utas/nap), és azok megálló környezetének 300 m-es (metróállomás esetében 500 m) lefedettségét a mellékelt ábra mutatja be.

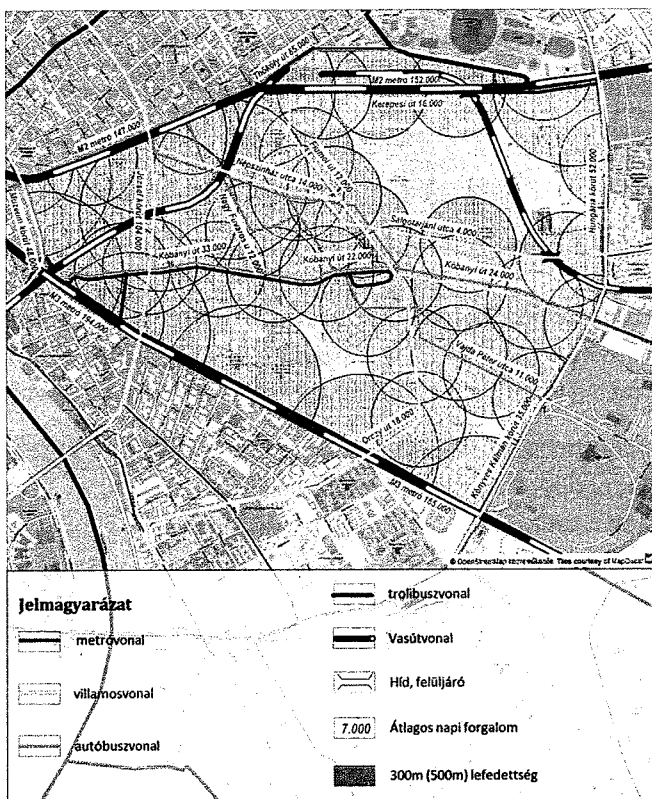
Józsefváros területének ellátását – a lefedettség figyelembe vételével – a budapesti közösségi közlekedés szinte teljes mértékben biztosítja, kivételt a Korányi Sándor utca és a Százados negyed egy része jelent. A Kerepesi negyed esetében a lefedettség hiánya nem ellátási hiányt jelent, az csak a temető nagy kiterjedéséből következik.

Az Üllői út mentén – a felszíni közösségi közlekedés hiányában – csak a metró nagyobb kiterjedéssel figyelembe vett ellátó képessége (500 m) folytán lehetne megfelelő a helyzet. Gyenge a közösségi közlekedés lefedettsége a Práter utca, az Illés utca és a Futó utca környezetében, a Rezső tér és az Elnök utca környezetében valamint a Vas utca és a Gutenberg tér által határolt tömbökben.

Jelentős, a közforgalmú közlekedéshez kapcsolódó átszálló forgalommal rendelkezik több Józsefvárosban, vagy annak határán elhelyezkedő csomópont is

29. táblázat Jelentős átszálló forgalommal rendelkező csomópontok

Baross tér (vasút, metró, villamos, autóbusz, trolibusz)
Astoria (metró, villamos, autóbusz)
Blaha Lujza tér (metró, villamos, autóbusz)
Hungária körút – Kerepesi út csomópontja (metró, villamos, autóbusz, trolibusz)
Kálvin tér (metró, villamos, autóbusz, trolibusz)
József körút – Üllői út csomópontja (metró, villamos)
Nagyvárad tér (metró, villamos, autóbusz)
Könyves Kálmán körút – Üllői út csomópontja (Volán, metró, villamos, autóbusz)
Rákóczi tér (metró, villamos)
32-esek tere (villamos, autóbusz, trolibusz)

93. ábra: Közösségi közlekedési hálózat

Közúti közösségi közlekedés

A Józsefváros közösségi közlekedéssel történő ellátásában részt vállaló autóbusz- és trolibuszhálózat elsősorban a szomszédos vagy közeli kerületekkel való kapcsolatokat szolgálja. Az autóbusz-közlekedéssel érintett útvonalak hossza 12,3 km, amely a fővárosi érték 1,5%-a. A trolibusz-közlekedés esetében ugyanezen értékek 5,1 km, illetve 8,4%.

Jelentősebb autóbusz- vagy trolibusz-végállomás a Baross térenél és a Blaha Lujza térenél helyezkedik el.

Autóbusz- és trolibuszhálózatok üzemét biztosító garázs Józsefváros területén nem található, a legközelebbi létesítmény a X. kerületben helyezkedik el.

Kötőtpályás közösségi közlekedés

A városon belüli hálózati kapcsolatot jelentő három metróvonal közül mindegyik, az üzemelő 41 metróállomásból 13 érinti a Józsefvárost.

Szintén jelentős szerepet tölt be a villamoshálózat, minden körirányú útvonal rendelkezik villamosközlekedéssel.

A kiskörúti vonal a budai XI.-XXII. kerületek felé biztosít közvetlen kapcsolatot.

A nagykörúti villamos felfűzi a pesti belváros szélén lévő jelentős tereket és átszálló csomópontokat (Nyugati tér, Oktogon, Blaha Lujza tér, József körút – Üllői út csomópont, Boráros tér), valamint biztosítja Buda meghatározó közlekedési csomópontjainak közvetlen elérését is (Széll Kálmán tér, Móricz Zsigmond körtér). Az Európa legforgalmasabb villamosának számító vonalpáros 21 megállójából 4 található itt.

A Fiumei út – Orczy út által alkotott útvonalon közlekedő vonal összeköti a Keleti pályaudvart a Duna-part térségével

A Hungária-gyűrűn lévő vonal közvetlen eljutást biztosít Budapest távolsági és helyközi autóbusz-pályaudvarainak valamint HÉV-vonalainak többségéhez.

A Népszínház utca – Salgótarjáni utca/Kőbányai út által alkotott vonal a X. kerület felé biztosít kapcsolatot.

Villamosremíz található az Orczy térenél és a Sport utcánál.

2.10.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros közlekedés

Józsefvárosban, továbbá a határoló közterületeken az önálló (vagy szervizúton vezetett) kerékpáros infrastruktúra teljes hossza 6,4 km, amely területarányosan meghaladja a fővárosi átlagot.

30. táblázat Önálló kerékpáros infrastruktúrával rendelkező útvonalak

Múzeum körút

Kőbányai út

Kerepesi út Baross tér – Dózsa György út közötti szakasza

Könyves Kálmán körút – Hungária körút

Üllői út Nagyváradi tér – Hungária körút közötti szakasza

A lakóúthálózat a gépjárműforgalom biztonságosan elérhető sebességének figyelembevételével általában alkalmas a kerékpározásra.

A főváros belső területein üzemelő MOL Bubi közbringarendszer (98 dokkolóállomáson 1150 kerékpárból álló járműpark) Józsefváros Nagykörúton belüli területein 11 átadóponnal, azon kívül további 3 dokkolóval

rendelkezik (II. János Pál pápa tér, Horváth Mihály tér, Corvin sétány), melyek a teljes rendszer 14,33%-át teszik ki. A 1401/2014 (11.26.) Főv. Kgy. határozat alapján további három új állomás épülhet a kerületben: az Aréna Pláznánál, a Klinikák metróállomásnál, valamint a Keleti pályaudvar déli bejáratánál.

Gyalogos közlekedés

Józsefváros gyalogos közlekedése sokrétű. Meghatározóak a gyalogos közlekedés útvonalai, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a közlekedés más módjai szempontjából is. Különösen igaz ez az egyes útvonalak részét képező, a közösségi közlekedésről szóló fejezetben nevesített jelentős átszálló forgalommal rendelkező terekre vonatkozóan.

31. táblázat: A gyalogos közlekedés meghatározó útvonalai

Múzeum körút (mint a Kiskörút része)

József körút (mint a Nagykörút része)

Rákóczi út

Üllői út (Kálvin tér – Nagyvárad tér közötti szakasza)

Népszínház utca

Baross utca

Több, a parkok közé nem tartozó közterület kizárólagosan a gyalogos forgalmat szolgálja, amelyek összefüggő hálózatot azonban nem képeznek.

32. táblázat: Önálló gyalogos utcák

Baross utca Kálvin tér – Szabó Ervin tér közötti szakasza

Corvin köz – Kisfaludy köz

Gyulai Pál utca

Corvin sétány Futó utca – Szigony utca közötti szakasza

Az épített környezettel, illetve a megjelenő funkciókkal összhangban néhány közterület-szakasz gyalogos preferenciával rendelkezik az elmúlt évtizedek tervszerű átépítése következtében.

33. táblázat: Gyalogos preferenciájú közterületek

Múzeum utca – Ötpacsirta utca – Pollack Mihály tér – Bródy Sándor utca

Futó utca (Horváth Mihály tér és Práter utca közötti szakasza)

Reviczky utca – Mikszáth tér – Krúdy Gyula utca

Gyulai Pál utca – Kőfaragó utca – Gutenberg tér – Mária utca (Lőrinc pap téri)

Mátyás tér egy része a Bauer Sándor utca csatlakozó szakaszával és majd a Horváth Mihály térhez kapcsolódó Tavaszmező utcával

Józsefvárosban jelentős a gyalogos műtárgyak, aluljárók száma, amelyek a metróvonalak megállóíhoz kapcsolódnak, ezek közül mérete miatt kiemelkedik a Baross téri aluljáró rendszer.

2.10.5. Parkolás

Józsefváros közigazgatási területén – városközponti elhelyezkedésével összhangban – P+R rendszerű parkoló nem található. Budapest közel 4 000 férőhelyes P+R parkoló kapacitásának legközelebbi elemei a XIV. kerületi Stadionok metróállomásnál lévő 300 férőhelyes garázs és a X. kerületi Népliget metróállomásnál lévő 109 férőhelyes felszíni parkoló.

A statisztikai adatok szerint Józsefváros 75 042 fős lakónépessége 44 300 lakásban él, és 17 185 személygépjárművel rendelkezik. 1000 lakosra 229 személygépjármű jut, amely jelentősen elmarad Budapest 326-os, és Magyarország 301-es átlagértékeitől.

A Lóvászár utca – Fiumei út – Orczy út vonalától a városközpont felé eső területen a statisztikai adatok szerint a lakónépesség 64 336 fő, a lakások száma 37 790. Az itt elhelyezkedő, jellemzően zárt sorúan beépített épületállományhoz azonban csak minimális telken belüli parkolási lehetőség tartozik. A parkolási igények és a rendelkezésre álló várakozóhelyek közötti jelentős eltérés miatt a közigazgatási terület e része – az elmúlt évek többszöri módosítását követően – ún. várakozási övezetbe tartozik. A várakozás rendjének egységes kialakítását a 30/2010 (VI.4.) Főv. Kgy. rendelet szabályozza. A közterületi fizető parkolók száma 6.559 férőhely, a nem fizetőké 3.667 férőhely.

A fentiek következtében a helyi tulajdonban lévő (és a lakosság által kedvezményesen igénybe vehető) korlátozott várakozási övezetbe tartozó közterületi parkolóhelyeknek igen fontos szerep jut.

A zárt sorú beépítéssel rendelkező területeken a közterületek a nappali és az éjszakai időszakban is telítettek (a várakozóhelyek több mint 90%-a foglalt). Józsefváros többi részén csak kismértékben kedvezőbb a parkolási helyzet. A várakozási övezetbe nem sorolt lakóterületeken, a Százados negyed és a Tisztviselőtelep városrészekben szintén jelentős a közterületi várakozás.

Józsefvárosban jelentős számú klinika található, melyek forgalmi hatása a közterületi parkolásban is jelentkezik. A Losonci negyed lakásállományának 60%-át a telken belüli parkolás szempontjából problémát jelentő úszótelkes telekstruktúrájú lakótelep 2 773 lakása alkotja. A lakótelepek esetében épített parkolók száma jelentősen elmarad az 1 lakás/1 parkoló ellátottsági szinttől.

Jelentős (100 férőhely körüli) koncentrált parkolási lehetőséget a Pollack Mihály téri 409 és a Rákóczi téri 98 férőhelyes mélygarázs, valamint az Szabó Ervin téri 322 és a Futó utcai 408 férőhelyes parkolóház biztosít. Ezek a férőhelyek azonban jellemzően vállalkozások számára kerültek tartósan bérbeadásra, nem a lakossági igényeket szolgálják.

A belvárosi területekre jellemző ún. foghíjtelkek Józsefvárosban is fizető parkoló területekként működnek, melyet ideiglenes hasznosításként a JÓKÉSZ lehetővé tesz, szabályoz. A számottevő ingatlan vagyont képviselő üres telkek azonban hosszú távon várhatóan beépülnek, ezáltal a közcélú parkolási funkciójukat elveszítik.

SWOT / KÖZLEKEDÉS

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sűrű közösségi közlekedés; ▪ Közterületeken a lakossági igényeket preferáló várakozási övezeti rendszer; ▪ Belső területeken gyaloglási távolságban elérhető intézményrendszer. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budapest városszerkezeti sajátosságaiból adódóan a belvárosi területeket terhelő jelentős forgalom, közúti átmenő forgalom; ▪ Vasútvonal elválasztó hatása; ▪ Közösségi közlekedés gyenge lefedettsége a kerület középső részein; ▪ Lakosság telken belüli parkolási igényeinek megoldatlansága; ▪ Közterületek parkolóként történő használata.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Város külsőbb kerületeiben tervezett közúthálózat fejlesztések tehermentesítő hatása; ▪ Területileg differenciált fővárosi személyforgalmi behajtási díjrendszer (ún. dugódíj) bevezetése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Személygépjármű-ellátottság további növekedése.

FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK

- A közlekedést –a gyalogos közlekedés kivétel – a kerület határokat átszelő közúti, tömegközlekedési, kerékpárút-hálózat jellemzi. Ezért a közlekedés fejlesztése sok esetben csak több kerület közlekedésének vagy a fővárosi közlekedési rendszer egészének figyelembe vételével lehetséges.
- A lakossági parkolás végleges rendezését – a belvárosi kerületek tekintetében egységes koncepciónak megfelelően – a parkolás gazdálkodás és parkolás szabályozás eszközével, valamint szükség esetén többlet férőhelyek biztosításával, differenciáltan kell kezelni.
- A lakóterületek úthálózatának forgalomcsillapított kialakítása (tempó 30-as zóna).
- Józsefváros területén a helyi közlekedési igényeknek megfelelő kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése.

2.11. KÖZMŰVESÍTÉS

2.11.1. Vízi közművek

Vízgazdálkodás és vízellátás

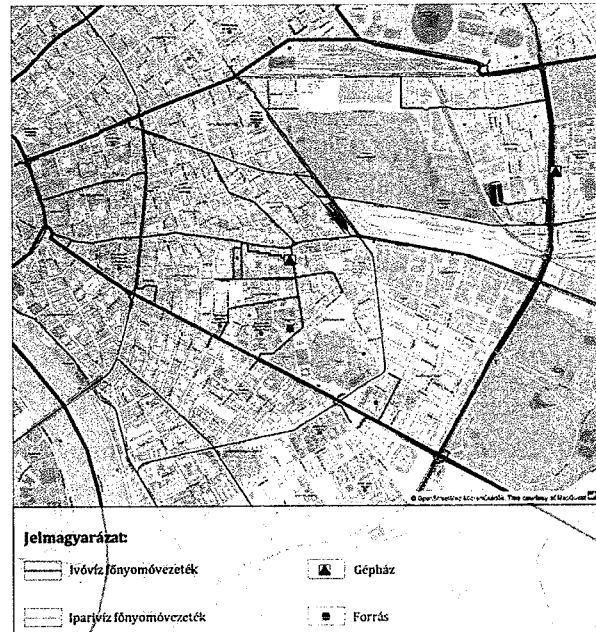
A kerület vízellátása teljesen kiépített. A vízszolgáltatást több, 300 mm-nél nagyobb átmérőjű eternit, öntöttvas és gömbgrafitos öntöttvas (göv) anyagú vezeték biztosítja, melyekről kisebb (80–300 mm), a fogyasztók ellátását szolgáló vezetékek csatlakoznak le.

Józsefváros vízellátása a Pesti alap- és a Kálvária nyomászónához tartozik. A Kálvária téri gépház a lakótelep magas épületeinek biztosítja a megfelelő nyomású vízszolgáltatást.

A kerületben termálvíz-kút és gyógyfürdő nem üzemel. A Fűvészkert területén található azonban egy természetes forrás.

Az oltóvíz biztosítása is az ivóvízhálózatról történik.

A kerület keleti határán, a Könyves Kálmán körúton, egy 800 mm-es, öntöttvas anyagú ipari vízvezeték található.

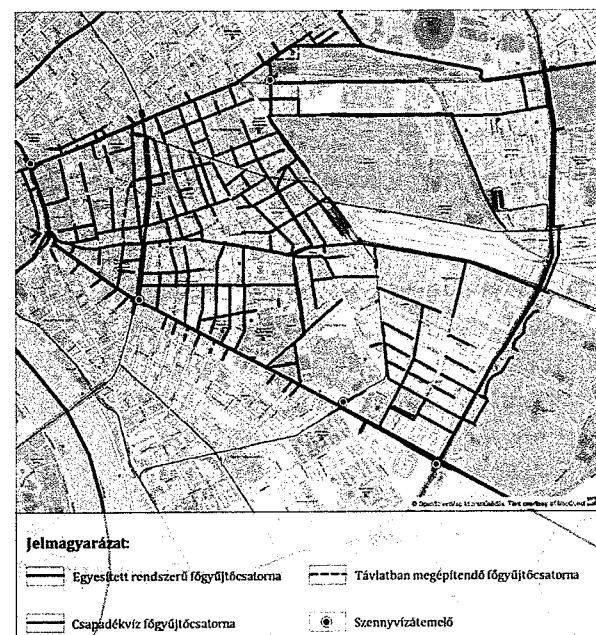
94. ábra: Ivóvíz és ipari víz főnyomó vezetékek

Szennyvízelvezetés

A csatornahálózatra bekötött lakások aránya 95% volt 2004-ben, ami országos és budapesti viszonylatban is kimagaslónak tekinthető.

A kerület szennyvize a Közép-pesti vízgyűjtőhöz tartozik, aminek a végátemelője a Ferencvárosi szivattyútelep. A szivattyútelep a Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telepre dolgozik, aminek végső befogadója a Duna. A szennyvíztisztító telep 2010-es üzemszerű működésének megkezdése előtt az összegyűjtött szenny- és csapadékvíz tisztítatlanul jutott a Dunába.

Józsefvárosban egyesített rendszerű hálózat üzemel, azaz a csapadékvíz és szennyvíz közös csatornában van elvezetve. A területen három nagy átmérőjű főgyűjtő halad keresztül, amik közül a Nagykörúti főgyűjtő (József körút vonalán) és a Magasanfekvő főgyűjtő (Festetics Gy. utca – Fiumei út – Teleki L. tér – Karácsony S. utca – Kálvária tér – Illés utca – Korányi S. utca – Ludovika tér

95. ábra: Csatorna főgyűjtő hálózat

nyomvonalon) közel 100 évvel ezelőtt épültek, míg a Kőbánya északi főgyűjtő (Kőbányai út vonalán) az ezredfordulón.

A Budapest Központi Szennyvíztisztító Telep (BKSZTT) beruházás keretén belül a kerületben két főgyűjtő csatorna épült meg, melyek a következők: Baross u. (Szigony u. – Mária u. között) – Mária utca – IX. Kinizsi utca (kb. 1,9 km); illetve Ór utca (József u. – Tavaszmező u., kb. 154 m).

A kerületben négy db automata szennyvíz- és csapadékvíz-átemelő üzemel.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Mivel a kerületben egyesített rendszerű csatornahálózat üzemel, a csapadékvíz elvezetése megoldott.

Az Orczy parkban, mely a kerület legnagyobb kiterjedésű parkja, található egy tó, mely elsősorban rekreációs funkciót tölt be.

A kerületben élővízfolyás nem található, és nem árvízveszélyes, azonban egy része magas talajvízállású terület.

2.11.2. Energiaellátás, energiagazdálkodás

Villamosenergia-ellátás és közvilágítás

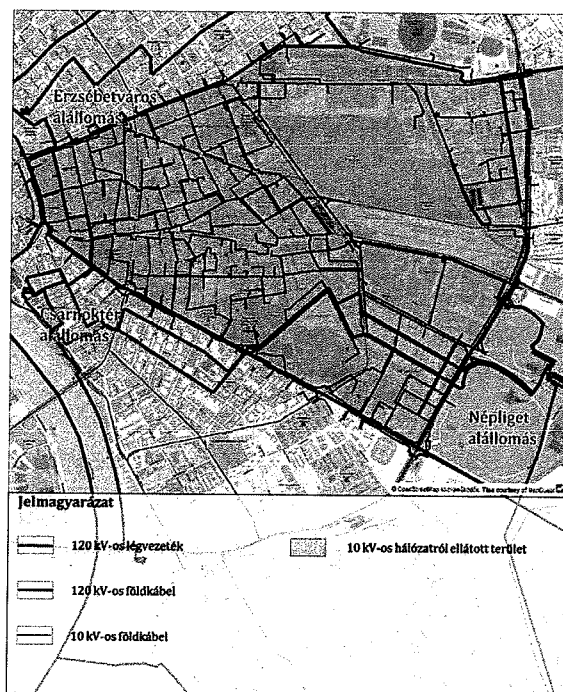
Józsefváros energiaellátását a szomszédos kerületekben üzemelő Népliget alállomás, Csarnoktér alállomás és Erzsébetváros alállomás biztosítják. Az alállomások táplálják meg a közcélú 10/0,4 kV-os transzformátorokat, amelyek a fogyasztói igényeket elégítik ki.

A kerület energiaellátását biztosító alállomások 2012. évi átlagos kiterheltsége, valamint a kiépült hálózatok alapján a kerület villamosenergia-hálózata jelentős tartalékkapacitásokkal bír, a területi lefedettség gyakorlatilag 100%-os.

A kiefeszültségű hálózat a középfeszültséghez hasonlóan a kerületben jellemzően földkábeles kialakítású. A KSH adatai alapján 2013. évben a kerületi villamosenergia-fogyasztási helyek száma 50 282 db, a szolgáltatott éves villamosenergia-mennyiség 319,7 GWh nagyságrendű volt. A szolgáltatott mennyiség közel 26%-át háztartási fogyasztók vételezik. A kiefeszültségű elosztóhálózat hossza a kerületben 139 km.

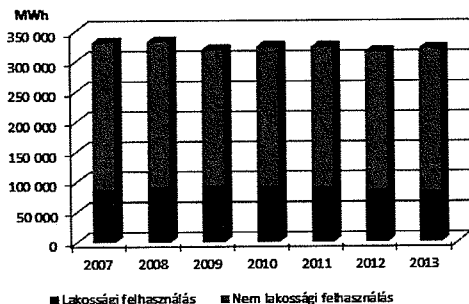
A háztartások részére szolgáltatott villamos energia egy lakosra jutó mennyisége a főváros többi kerületéhez képest átlagosnak mondható, ugyanakkor 2012. évben a korábbi évhez képest 6,5%-os növekedés figyelhető meg.

A Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft. tájékoztatása szerint a kerületben várhatóan a 2020-ig amortizált lámpatestek cseréjére kerülhet legfeljebb sor, egyéb beruházást a Kft. nem tervez.

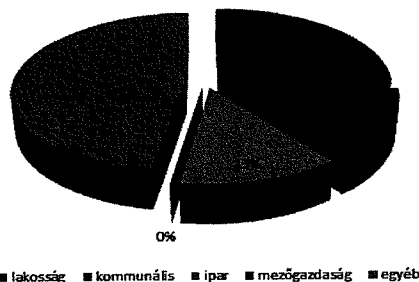

96. ábra: Villamosenergia-ellátás

A fővárosi tömegközlekedési útvonalakon egyébként rendelkezésre álló források esetén, a közvilágítás fejlesztése fővárosi feladat, nem tömegközlekedési útvonalakon a közvilágítás fejlesztése kerületi hatáskörbe tartozik.

97. ábra: Éves villamosenergia-felhasználás megoszlása (forrás: ELMŰ, 2014)

98. ábra: Villamosenergia-felhasználás szektoronként 2013. évben (forrás: ELMŰ, 2014)

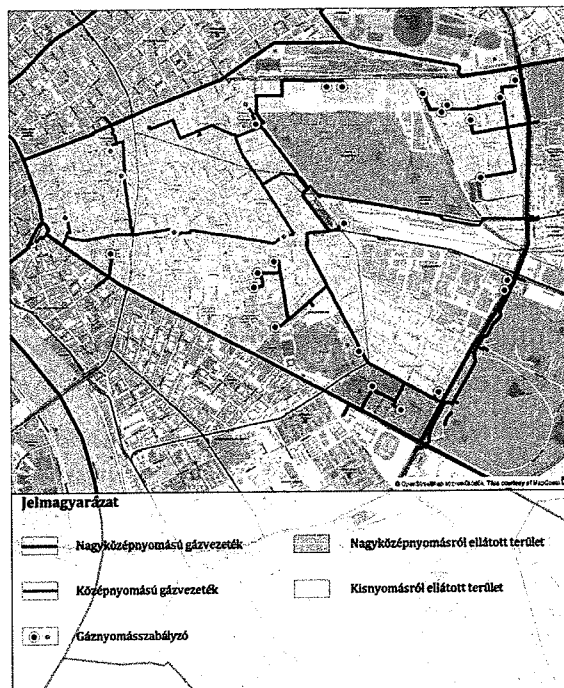
Gázellátás

A kerület gázellátását a FŐGÁZ nagyközépnomású gázvezeték biztosítja, amely a betáplálást a kerület szomszédságában elhelyezkedő, Salgótarjáni utcai nagy/nagyközép/középnomású gáznyomás-szabályzó állomásból kapja.

A kerületben nagyközép- és középnomású hálózat is üzemel.

A KSH 2013. évre vonatkozó adatai alapján a gázfogyasztási helyek száma 39 278 db volt, melynek 94%-a háztartási fogyasztót jelentett. A háztartási gázfogyasztók 75%-a használt gázszolgáltatást fűtésre. Az összes szolgáltatott vezeték gáz mennyisége 2013. évben 86 813 200 m³ volt.

A kerületben a FŐGÁZ gázcsőhálózatának hossza 111,4 km. 2012. évben a korábbi évhez képest a 100 lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma – túllépve a fővárosi átlagot – 12%-kal nőtt.

99. ábra: Gázellátás

Távhőellátás

Józsefvárosban a FŐTÁV Zrt. távhőhálózata üzemel, amely a Baross utca – Illés utca – Práter utca – Fűvészkert utca – Tömő utca – Szigony utca – Práter utca – Leonardo da Vinci utca által határolt tömb és a Nagyvárad tér – Rezső tér közötti terület ellátását biztosítja. A hálózat hőközpontja a Kelenföldi Erőmű.

A távfűtésbe és melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma 2013. évben 3442 db volt, amely az elmúlt éveket tekintve állandósultnak látszik. A lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség 109 549 GJ volt.

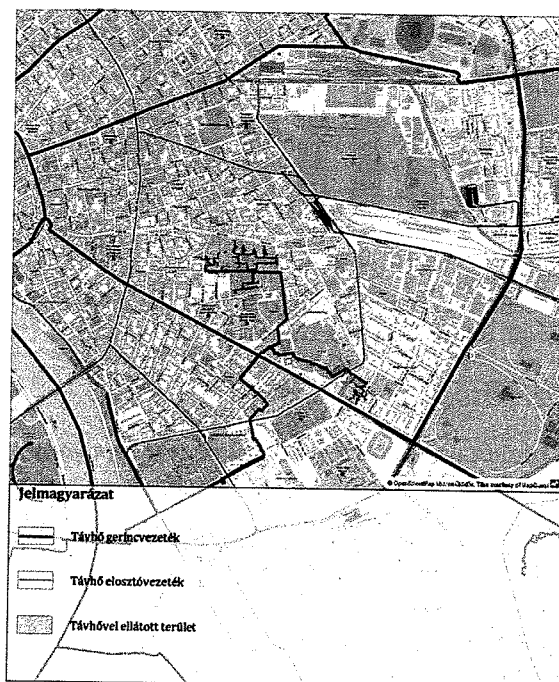
A KSH adatai alapján a kerületi lakosság számára szolgáltatott melegvíz mennyisége csökkenő tendenciát mutat, 2013. évben 117 ezer m³ volt.

A Fővárosi Önkormányzat és a FŐTÁV Zrt. távlati tervei között szerepel a független távhőközvetek összekapcsolására hivatott kooperációs gerinchálózat kiépítése, amely a kerületet egyrészt abból a szempontból érinti, hogy megvalósulásával a távhőhálózaton lévő megújuló energiaforrásokból termelt energia egyrészt eljut a kerületi fogyasztókhoz, másrészt a távhő versenyképessége javul.

Az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések a távhőhálózat lefedettségének további bővítését teszik indokolttá.

A gázhálózatok kiterjedtsége a távhőszolgáltatásra való igényt csökkenti, ugyanakkor a párhuzamos infrastruktúrák üzemeltetése költséges.

A környezetbarát és megújuló energiaforrások energiaellátásba történő integrálásnak alapját adó távhőszolgáltatás versenyképességének javítása a hatályos jogi környezetben piacbővítéssel, valamint a független távhőközvetek összekapcsolásával mozdítható elő.

100. ábra Távhőellátás

Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Józsefvárosban megújuló energiaforrások számottevő hasznosítása nem valósul meg. Kedvező lehetőséget a napenergia és a geotermikus energia hasznosítása kínál. Józsefvárosban a városképi szempontok figyelembevételével a jól tájolt és statikailag megfelelő tetőfelületek adnak lehetőséget napelem elhelyezésére, a használati melegvíz napkollektorokkal biztosítható. Új beépítések esetében alacsony hőfokú fűtési rendszerek létesítésével hőszivattyús fűtés alakítható ki.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az elmúlt néhány évben megvalósult energiahatékonysági projekteket az alábbi táblázat tartalmazza.

ENERGIAHATÉKONYSÁG JAVÍTÁSÁT CÉLZÓ PROJEKTEK

Ssz.	Projekt leírása	Állapot
1.	KEOP-5.3.0/A/09-2009-0015 Energiaracionalizálás Józsefváros önkormányzati fenntartású közintézményeiben. Elszámolható összköltség: 497 124 2074 Ft, Elnyert támogatás: 380 896 567 Ft Önerő: 116 227 640 Ft	Megvalósult
2.	KEOP-5.5.0/A/12-2013-0122 Energiaracionalizálás Józsefvárosban Elszámolható összköltség: 115 890 551 Ft Elnyert támogatás: 98 506 968 Ft Önerő: 17 383 583 Ft	Megvalósult

Józsefváros 2010–2014-es gazdasági programja a stratégiai célként megfogalmazott „fenntartható lakókörnyezet” vonatkozásában a kerület hosszú távú felemelkedésének egyik legfontosabb biztosítékát a kerületi lakásállomány minőségének alapvető javításában határozza meg. A felújítások, korszerűsítések kapcsán megújuló energiaforrások hasznosítására kell törekedni, az épületállomány energiaigénye egy részének fedezésére.

2.11.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes elektronikus hírközlés

A térség a Magyar Telekom Nyrt. (volt MATÁV Rt.) ellátási területéhez tartozik. A kerület nyugati részének kiszolgálását a Belváros AXE HOST központ végzi, emellett a kerületben kapott helyet a Nemzetközi 1 AXE HOST. A távbeszélő központok látják el az előfizetőket ún. kültéri nagyelosztós rendszerű, rézkábelrel kiépített hálózaton keresztül. A kiépült hálózat a nagyvárosi beépítésre jellemzően földalatti kivitelű, alépitményben, helyenként közvetlenül földbefektetett kábeles rendszerű, és valamennyi ingatlan önálló csatlakozással rendelkezik. A hagyományos rézkábelrel kiépült hálózat mellett számos optikai kábeles fejlesztés és kiépítés is történt. A kerületben jelen van a UPC Magyarország Kft. is, hálózatán mind televíziós, mind internet- és telefonszolgáltatás elérhető. A távközlési hálózatok jellemzően alépitményként létesültek.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés

Józsefváros területén mindhárom mobil szolgáltató hálózata a jelenlegi igényeknek megfelelően kiépült. Hálózataik fejlesztését a szolgáltatók mind vezetékes, mind vezetékek nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatások tekintetében az új igények megjelenésével és új szolgáltatások nyújtásának céljából, saját beruházásban végzik.

SWOT / KÖZMŰVESÍTÉS

ERŐSSÉGEK

- Az ivóvíz- és szennyvízhálózat kiépítése 100%-os.
- A csapadékvíz elvezetése megoldott.
- Energiaközművek kellőképpen kiépültek.
- Fővárosi távhőrendszer a kerület egyes részein elérhető.
- Elektronikus hírközlési hálózatok széleskörű szolgáltatást nyújtanak.

GYENGESÉGEK

- Koros, elavult anyagú ivóvíz- és csatornahálózat.
- Minimális mértékű megújuló energiahasznosítás.

LEHETŐSÉGEK

- Távhőhálózat kooperációs vezetékszakaszának megépítésével a távhő versenyképesség javul.
- Alternatív energiák térnyerése.
- Lakossági érdeklődés az energia- és vízfelhasználás csökkentésére.
- Elérhető és megfizethető korszerű energia hatékony technológiák megjelenése, elterjedése.

VESZÉLYEK

- Jogszabályi környezet ellehetetleníti a megújuló energiaforrások terjedését.
- Megfelelő támogatási rendszer nélkül az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések által generált projektek beruházás gazdaságosság miatt nem indulnak el.

FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK

- A megújuló energiaforrások hasznosítására a távhőhálózat megfelelő alapot biztosít, új hőforrások bekapcsolásával energiahatékony és klímabarát távhőellátás megvalósítása a kívánatos.
- Energhatékony korszerűsítések és megújuló energiaforrások alkalmazása önkormányzati intézmények energiafelhasználásának fedezésére.
- Lakossági energiahatékonysági és megújuló beruházások ösztönzése, támogatása, tanácsadás.
- Közvilágítási hálózatok korszerűsítése, LED fényforrások alkalmazása, valamint intelligens vezérlések alkalmazása.

2.12. KÖRNYEZETVÉDELEM

2.12.1. Talaj

A térség talajainak általános helyzete és kondíciója mára tipikus városi jellegeket mutat. A térségben eredetinek mondható, bolygatatlan talajfelszín alig található.

Az egykori gazdasági tevékenységek területein potenciális szennyezettséggel lehet számolni, illetve jellemző a talajfelszín roncsolása, pusztulása. A Kőbányai út mentén található ilyen területek (Józsefvárosi pályaudvar, egykori Ganz-MÁVAG területe).

A kerületben található jelentős kiterjedésű barnamezős területek kapcsán több tényfeltárás és műszaki beavatkozás volt szükséges az elmúlt évtizedekben a FAVI-KÁRINFO 2013-as adatbázisa szerint. Eredményes kármentesítést hajtottak végre nyolc helyen a kerületben. A barnamezős területek közül a Józsefvárosi pályaudvar területén alifás szénhidrogénnel (TPH) szennyezett talajvizet tártak fel, a szennyező anyag csóva összehúzódó fázisban van. Ganz-MÁVAG területén feltárt alifás szénhidrogénes (TPH) szennyezést felszámolták.

2.12.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

A kerületben nem található felszíni vízfolyás. Nagyobb vízfelület az Orczy parkban lévő tó.

A kerület felszínközeli földtani rétegződése homogénnek tekinthető, így a talajvíz gyakorlatilag egész területén viszonylag kis mélységben (2,5-5 m) fekszik, egyes részeken (József körút, Hungária körút térségében) 5-7 m közötti. A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KVVV rendelet alapján Józsefváros érzékeny besorolású. A kerületet felszínalatti vízbázis és hidrogeológiai védőterület nem érinti.

2.12.3. Levegőtisztaság és védelme

A VIII. kerület a 4/2002. (X. 7.) KVVV rendelet alapján a „Budapest és környéke” légszennyezettségi agglomerációba sorolódik.

A vizsgált terület levegőminőségének jellemzése csak tágabb keretek között lehetséges, ugyanis a levegőminőség alakulását összvárosi és regionális – esetenként határokon átnyúló – tényezők határozzák meg. A levegő tisztasága a különböző emissziók (szennyezőanyag kibocsátások) mellett nagyban függ a mindenkori meteorológiai viszonyoktól is. A kerületben a Teleki László téren található automata mérőállomás. A mért adatok alapján a légszennyezettségi index nitrogén-oxidok tekintetében megfelelő, szállópor tekintetében jó. A nagy forgalmú útvonalak mellett órás határérték túllépések előfordulnak.

Általánosságban elmondható, hogy a kerületben (ahogyan az egész fővárosban) a mérési eredmények alapján az esetenként megnövekvő nitrogén-dioxid (NO₂) és a szálló por (PM₁₀) koncentráció jelent levegőminőségi problémát. A nitrogén-oxidok (NO_x) kibocsátásának gyakorlatilag egyik felét a közlekedés, míg másik felét a helyhez kötött források eredményezik: az ipari kibocsátás részaránya mintegy 25%, ugyanakkor a lakossági földgázfelhasználás is ezzel nagyságrendileg azonos mennyiségben termel nitrogén-oxidokat.

Az őszi-téli időszakban a fővárosi szállópor (PM₁₀) szint mintegy harmada származhat a háztartási eredetű szilárd, leginkább fatüzelésből, míg a közlekedés hozzájárulása hozzávetőlegesen 40%-ért felelős. Az elmúlt évtizedekben – az országos és az európai trenddel összhangban – nagymértékben csökkent a korábban Budapesten is jelentős mennyiségben kibocsátott ipari eredetű légszennyező anyagok (kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok és szilárdanyag-részecskék) mennyisége.

A Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszer (LAIR) adatai alapján elmondható, hogy a kerületben budapesti viszonylatban jelentős helyhez kötött légszennyező forrás nem található. Mozgó forrásokat tekintve a gépjárművek szén-monoxid-, nitrogén-oxid- és szállópor-emisszióját kell megemlíteni. A kerület legforgalmasabb útjai a Hungária körút, az Orczy út – Fiumei út vonala, a Kerepesi út, a József körút és a Baross utca – Kőbányai út vonala.

2.12.4. Zajterhelés

A főváros egészségének zajterhelésére vonatkozó legfrissebb adatokat a 2007 őszén elkészült Budapest és vonzáskörzete stratégiai zajtérkép szolgáltatja.

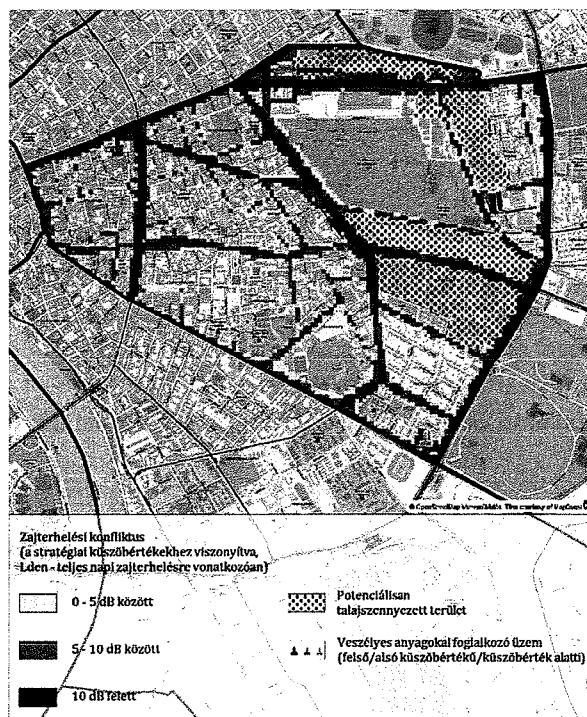
Az adatok objektív értékeléséhez azonban fontos szem előtt tartani, hogy a zajtérkép kizárólag a stratégiai tervezés szempontjait meghatározó zajforrásokat vette figyelembe, nem a tényleges zajhelyzet átfogó bemutatását tűzte ki céljává.

A zajterhelési határértékeket a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KVM-EÜM rendelet, a stratégiai küszöbértékeket a 280/2004 (X.20.) kormányrendelet tartalmazza.

Józsefváros területén zajvédelmi szempontból a legnagyobb problémát a közlekedési eredetű zajterhelés jelenti.

A zajtérkép alapján a kerületet érintő, jelentősnek mondható – egyértelműen küszöbérték feletti sávba eső – egész napi közúti zajterheléssel érintett a Hungária körút, az Orczy út – Fiumei út vonala, a Kerepesi út, a József körút és a Baross utca – Kőbányai út vonala.

Jelentős zajterheléssel érintett vasútvonalak: Budapest – Hegyeshalom (1-es számú), Budapest – Hatvan (80-as számú), Budapest – Szolnok – Békéscsaba (120-as számú), Budapest – Kelebia (150-as számú) vonalak.

101. ábra: Környezeti állapot

2.12.5. Hulladékkezelés

Budapesten a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás megszervezése, működtetése alapvetően fővárosi önkormányzati és nem kerületi feladat, így a VIII. kerületben is a Fővárosi Önkormányzat biztosítja a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást, vagyis a települési hulladék rendszeres gyűjtését, elszállítását és kezelését, a Fővárosi Közterület-fenntartó Nonprofit Zrt-vel (a továbbiakban FKF) kötött közszolgáltatási szerződés útján.

A kerületben a szelektíven gyűjtött hulladékok aránya növekvő tendenciájú. A hulladékok minél nagyobb arányú újrahasznosítására a szelektív hulladékgyűjtés különböző módozatai teremtenek lehetőséget a kerületben:

- a házhoz menő elkülönített hulladékgyűjtő rendszer (papír-, műanyag- és fémhulladékok rendszeres gyűjtése) gyakorlatilag az egész főváros területén kiépült;
- a szelektív hulladékgyűjtő szigeteken a papír-, műanyag-, fém- és üveg-frakciók elkülönített gyűjtésére van lehetőség, jelenleg 9 db vegyes sziget és 13 db kizárólag üveget befogadó sziget található a kerületben (FKF, 2015. január);
- a közszolgáltatás körébe tartozik évente egy alkalommal az ingyenes lomtalanítás is;
- a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok leadása a közszolgáltató részére a hulladékudvarokon, valamint a lomtalanítás keretében biztosított.

SWOT / KÖRNYEZETVÉDELEM

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A légszennyező anyagok kibocsátása és a mért immissziók zömében csökkenő tendenciát mutatnak. A jelentős ipari szennyezők száma csökkent az elmúlt évtizedekben. ▪ A kerületben a szelektív hulladékgyűjtés megoldott, a szelektíven gyűjtött hulladékok aránya növekvő tendenciájú. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A kerület forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a gépjárműforgalomból eredő környezeti terhelés. ▪ Barnamezős területek potenciális szennyezőforrások.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A hulladék újrahasznosítási arányának növelését az EU kiemelten támogatja. ▪ A környezettudatosság erősödése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Forráshiány miatt a barnamezős területek kármentesítése időben késlekedik (szennyező anyagok terjedése).

FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK

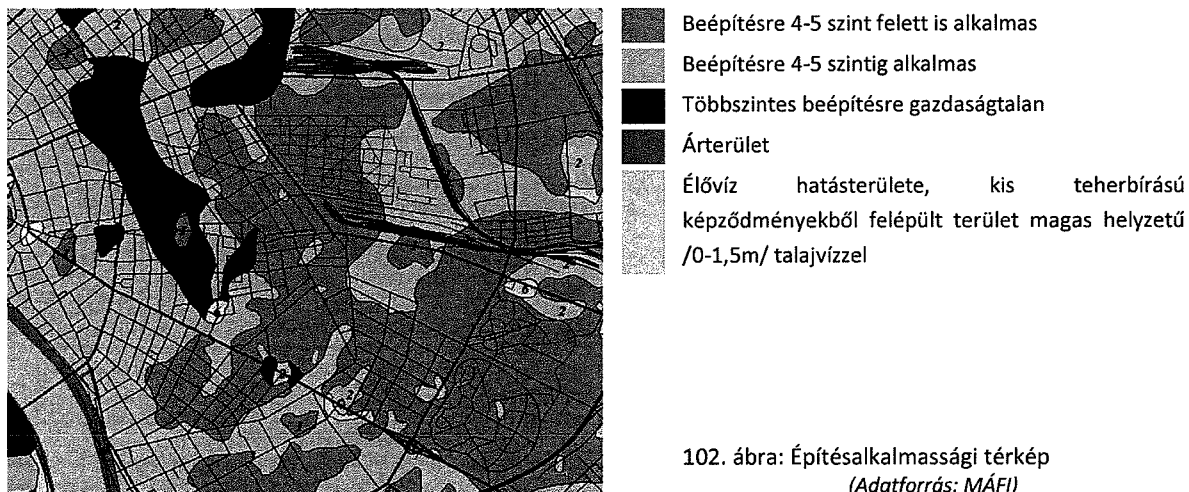
- A zaj- és légszennyezés csökkentése komplex, összvárosi szintű stratégiák keretében.
- A környezeti konfliktusok mérséklése a területhasználat optimalizálásával.
- A barnamezős területek hasznosítását, rendezését és az esetleges szennyezettségek felszámolását ösztönző intézkedések.

2.13. KATASZTRÓFAVÉDELEM, TERÜLETFELHASZNÁLÁST KORLÁTOZÓ, BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

2.13.1. Építésföldtani korlátok

A kerületet alábányászott, illetve jelentősebb alapincézett területek nem érintik, kedvezőtlen morfológiai adottságú, csúszásveszélyes terület nem található.

A Magyar Állami Földtani Intézet Építésalkalmassági térképe alapján a kerület nagy része 4-5 szintig, de jelentős területek (Magdolna negyed, Orczy negyed, Tisztviselő-telep) 4-5 szint felett is alkalmasak beépítésre. A József körút menti területen többszintes beépítés kialakítása gazdaságtalan.

2.13.2. Tevékenységből adódó korlátozások

Az Országos Katasztrófa-védelmi Főigazgatóság adatai alapján a kerületben egy veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem működik (az Üllői út melletti METAL-ART Nemesfémipari Zrt.), amely azonban küszöbérték alatti besorolású.

2.13.3. Vízirajzi veszélyeztetettség

Józsefváros nem határos a Dunával így nem árvízveszélyes terület. A kerület egyes részei magas talajvízállású területek, illetve a 27/2004 (XII.25) KvVM rendelet alapján érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület.

Közművek és elektronikus hírközlés korlátozásai

A villamosművek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről szóló rendelkezéseket, köztük a biztonsági övezet terjedelmét és a biztonsági övezetben végezhető tevékenységeket a 2/2013. (I.22.) NGM rendelet szabályozza.

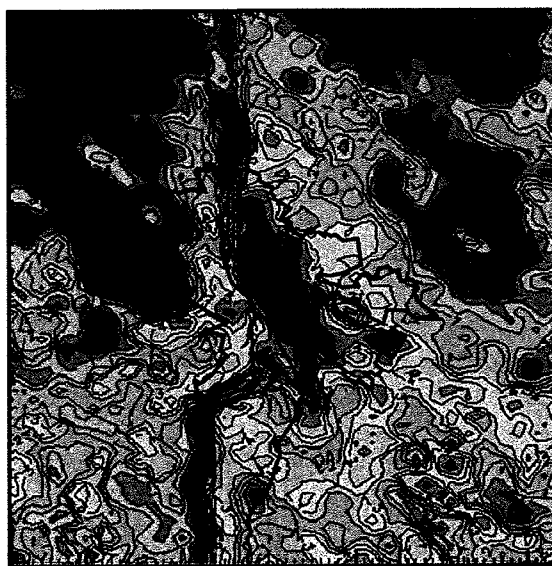
A földgáz elosztóvezetékek, az egyéb gáz és gáztermék vezetékek, valamint a bányászati létesítmények, célvezetékek és mindezek környezetének védelme, zavartalan üzemeltetése, ellenőrzése, karbantartása, javítása és üzemzavar-elhárítás biztosítására biztonsági szabályzat szerinti méretű biztonsági övezet kerül megállapításra, melynek terjedelmét a bányafelügyelet határozza meg. A biztonsági övezeten belül építési tilalom van.

2.14. VÁROSI KLÍMA

A VIII. kerület a főváros mezoklimatikus körzetrendszerében a mesterséges alapú, tömör beépítésű, erősen szennyezett klímátípusba tartozik.

Éghajlati viszonyainak alakulásában egyértelműen megjelenik a globális klímaváltozás. 1901 és 2013 között, mintegy 112 év alatt, 1 °C-os emelkedés mutatható ki az évi középhőmérsékletének alakulásában (budapesti adatok). Az általános felmelegedés mellett legalább annyira fontos a szélsőséges időjárási események gyakoriságának alakulása (pl. hőszéghullámok sűrűbb előfordulása).

A mezoklimatikus jelenségek közül kiemelendő a jelentős mértékű hősziget-hatás, ami a kerület belvárosi elhelyezkedése folytán még hangsúlyosabb, mivel a sűrűn beépített területek hőmérséklete több fokkal melegebb a jelentősebb zöldfelületekkel rendelkező külső területeken mérhető értéknél. A városi hősziget magja (a városkörnyéki átlaghőmérsékletet tavasszal 3-4 °C-kal, míg nyáron 4-6 °C-kal meghaladó terület) a főváros pesti oldalán íves alakban helyezkedik el, lefedve a teljes VIII. kerületet.

A felszínhőmérséklet és a városkörnyéki átlaghőmérséklet különbsége

103. ábra Budapest felszínhőmérsékleti anomáliájának átlagos júniusi szerkezete délutáni időszakban 2013-ban (műholdfelvételek alapján)

Forrás: Bartholy – Pongrácz – Baranka (Ökomet Kft.)

SWOT / VÁROSI KLÍMA

ERŐSSÉGEK

- A Fiumei úti köztemető és az Orczy park magas zöldfelületi aránya kedvezően hat környezetük klimatikus viszonyaira.

GYENGESÉGEK

- Jellemzően alacsony zöldfelületi intenzitás, hőszigetelés.
- A beépítések intenzifikálódásával romlik az átszellőzés, fokozódik a városi hőszigetelés.

LEHETŐSÉGEK

- Növekvő környezettudatosság.
- Barnamezős területek rehabilitációja során a jelenleginél kedvezőbb kondicionáló hatással bíró felületek kialakítása.

VESZÉLYEK

- A globális felmelegedés erősödése.
- A szélsőséges időjárási események növekvő gyakorisága.

FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK

- A környezettudatos szemlélet erősítése és a klímavédelem, a klímaadaptáció gyakorlati szempontjainak hatékonyabb érvényesítése a gazdasági visszaesés ellenére, az EU-s tematikus célok figyelembevételével.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1.A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

3.1.1. A folyamatok értékelése

Fejlesztési és rendezési környezet, illeszkedés

Az országos és a fővárosi fejlesztési dokumentumok a közelmúltban készültek, keretet adva az új kerületi fejlesztési dokumentumok készítéséhez. Tág, a mai kor szellemét hordozó palettát biztosítanak a kerület által megfogalmazandó, elérendő céloknak, azaz Józsefváros fejlesztési elképzeléseinek.

Józsefváros sok éves múlttal rendelkezik a városrehabilitációs tervek és tevékenységek tekintetében egyaránt. A közelmúltban véghezvitt városfejlesztések – Corvin Sétány Program, Magdolna Negyed Program eddigi ütemei – a 9/2007. (II. 19.) önkormányzati rendelettel elfogadott Kerületfejlesztési koncepción alapulnak, és a 2008-ban készült kerületi IVS-sel összhangban valósultak meg. A kerület emellett több külön fejlesztési koncepcióval (pl. Józsefváros Zöldfelület Fenntartási és Környezetvédelmi Koncepciója; Palotanegyed Turizmusfejlesztési Koncepció stb.) is rendelkezik.

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete a 66/2007.(XII.12.) számú önkormányzati rendeletével fogadta el Józsefváros Kerületi Építési Szabályzatát (JÓKÉSZ), mely részben integrálta a korábbi szabályzat elemeit, részben új alapokra helyezte a szabályozást.

A főváros településrendezési eszközei a TSZT és az FRSZ, melyek 2015 márciusában léptek hatályba, jelenleg felülvizsgálatuk zajlik. Szándékaik szerint megfelelő területi tartalékot, fejlesztési potenciált adnak az új Kerületi Építési Szabályzat kidolgozásához, melyet 2018. december 31-ig kell megalkotnia a kerületnek.

Társadalom

A kerület társadalmá a legtöbb alapvető mérőszám alapján nem tér el lényegesen a budapesti átlagtól, lényeges sajátossága azonban az érzékelhető etnikai sokszínűség, amely elsősorban a magát romának vallók magas arányából fakad. Míg a foglalkoztatottak aránya magasabb, mint Budapesten általában, más, hasonló mutatók alapján látható, hogy a VIII. kerületben jelentős probléma a szegénység: itt a legmagasabb a munkanélküliek aránya, valamint itt a legalacsonyabb az egy főre eső nettó jövedelem a főváros kerületei közül. Kedvezőtlen a lakosság egészségügyi helyzete is: egész Budapesten itt a legalacsonyabb a várható élettartam.

Akárcsak a város más részein, Józsefvárosban is tapasztalható tendencia a lakásszám növekedése és a családszám csökkenése, míg a népességszám összességében hullámzó tendenciát mutat, de alapvetően csökken. A kerület kiemelkedő sajátossága a kis alapterületű, illetve az önkormányzati tulajdonú lakások magas aránya, noha utóbbi folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Ezt erősíti a lakásépítés erős helyi szerepe is: 2013-ban Józsefvárosban épült a legtöbb lakás Budapest kerületei közül. Ez elsősorban az évtized végéig várhatóan folytatódó Corvin Sétány Program nyomán valósul meg, melynek kezdeti bontásait jelentős szociálisbérlet-építés kísérte.

A kerületi identitás építése szempontjából jelentős lépés, hogy Józsefváros területét a kerület önkormányzata 11 negyedre osztotta. Ezek egy része korábban is létezett önálló arculattal, egy részük az elnevezést követően gyökerezett meg, míg egy részük egyelőre nem kelt önálló életre. A kerület mint identitásképző elem számos negatív asszociációval terhelt, noha a 2000 óta számos szerencsés átalakulás – építkezések, egyetemi telephelyek nyílása, bővülése, közterületek megújítása – nyomán a VIII. kerület stigmatizáltsága oldódóban

van. A kerület értékei közé tartozik a helyi iparos tradíció, az etnikai sokszínűség és az erős felsőoktatási központi szerep – melyek mindegyikét aktívan támogatja a kerületi önkormányzat is.

A KSH szegregátumlehatárolása a 2011-es adatok alapján három területet azonosított, melyek egyike sem egyezik a 2001-es népszámlálása alapján a kerület 2007-es Integrált Városfejlesztési Stratégiájában azonosítottakkal. Egy tömb azonban átfed a 2007-ben definiált „szegregátumnak nem minősíthető, de alacsony státuszú lakosságot jelentős arányban koncentráló városi területek” egyikével, a Mátyás tér nyugati oldalán.

Humán infrastruktúra

Józsefváros intézményei közül a bölcsődei ellátás, mint a fővárosban szinte mindenütt, kapacitásában jelentősen elmarad az igényektől. Az óvodai férőhelyek száma ugyan megfelelő, azonban minimális (3%-os) tartalékokkal rendelkezik csupán, így bármikor kapacitáshiányossá válhat. Míg a gyermekkori ellátó- és nevelőintézményeket a kapacitáshiány fenyegeti, az általános iskoláknál már negatív vándorlási mérleg jelentkezik: a kerületi lakosok inkább a körzetükön kívülre íratják be gyermekeiket. Jelentősek az intézményközi különbségek, szegregált imázsú, ténylegesen szegregációközeli, illetve régiós toborzási körű, híres általános iskola egyaránt található a kerületben. Kedvezőtlen adottság, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok aránya, jelentős fölényel, Józsefvárosban a legmagasabb a budapesti kerületek közül.

A középiskoláknál kevésbé érvényesül a helyi szerepkör, a diákok száma jelentősen meghaladja a kerületben élő középiskolás korúakét. Kerületi sajátosság, hogy a szakközépiskolai képzés diákszáma szerint háromszorosan felülmúlja a gimnáziumit. A VIII. kerület egyben országos jelentőségű felsőoktatási központ is, Magyarország hallgatói létszámának több, mint 10%-a itt tanul – ezen felül a koncentráció folyamatosan fokozódik is: a Ludovika Campusban épül a Nemzeti Közszerződési Egyetem több képzőhelye.

A kerületi szociális ellátás legtöbb eleme egy integrált intézményben, a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központban összpontosul, illetve 2011 és 2015 között kiegészült számos alkalmi, projektszerű – zömében alacsony küszöbű – szolgáltatással is, melyek a Magdolna Negyed Program III. részeként valósultak meg. Utóbbiak 2015 utáni továbbműködése egyelőre egyeztetés tárgyát képezi. A szociális juttatások terén szinte általános jelenség, hogy az egyes segélyformákat a kerületben a népesség jelentősen nagyobb hányada veszi igénybe, mint a budapesti átlag. A kerület sajátos adottsága a hajléktalanellátó intézmények magas, esetenként slumosodással fenyegető sűrűsödése: az budapesti éjszakai melegedők helyeinek például több mint harmada üzemel Józsefvárosban.

A kerület egészségügyi ellátórendszerének alapszintjét az ötvenegy háziorvos és a tíz házi gyermekorvos jelenti. 2015-re kettő híján az összes háziorvosi rendelőt felújította a kerület, a fennmaradókra ez évben kerül a tervek szerint sor. 2015-ben valósul meg az Auróra utcai rendelőintézet felújítása-korszerűsítése is. A kórházi ellátásokat illetően nem feltétlenül releváns a lakosság számára az intézmények sűrűsége, mindazonáltal a kerület e téren is jelentős központnak számít: a budapesti kórházi betegellátások közel negyedére valamelyik józsefvárosi kórházban vagy klinikán kerül sor. 2015 a Semmelweis Egyetem új Központi Betegellátó Épületének átadási éve is, amely szintén a kerületben épül meg.

Gazdaság

Józsefváros gazdaságában jelentős súlyt képviselnek a kereskedelemmel foglalkozó kft-k, közülük is elsősorban a ruházati cikkekkel foglalkozóké, köszönhetően elsősorban a Kőbányai út mentén, a volt Józsefvárosi pályaudvar területén a Négy Tigris piac 2014-es kiürítése óta elsősorban a Ganz-MÁVAG területén működő vállalkozásoknak. E környék tekinthető számos egyéb téren is a kerület gazdasági súlypontjának: a zömében felhagyott gyártelep egyes részein változatlanul ipari termelés folyik. Hasonló

aktivitás figyelhető meg az Asztalos Sándor út mentén, máskülönben a kerület gazdasági szereplőinek zöme a kereskedelem és szolgáltatás területein folytatja tevékenységét, a kerület minden részén elosztva. A fentiekben már említett Corvin Sétány Programon, Ludovika Campuson és Központi Betegellátó Épületen kívül a 2010-es évek második felében megvalósuló további, önkormányzaton kívüli fejlesztés a Bionikai Innovációs Központ építése a Balassa utcában.

A kerület turizmusa alapvetően a Nagykörúton belüli területekre összpontosul, noha a külsőbb részeken is több, gyakran nemzeti jelentőségű látnivaló található. Ezek jobb kihasználását vetíti elő, hogy mind a vendégek, mind a vendégéjszakák száma dinamikusan, jóval az összfővárosi ütem felett növekszik a kerületben, elsősorban 2009 óta.

Jelentős szereppel bír a kerület gazdasági életében a lakásépítés is: 2013-ban egész Budapesten itt épült a legtöbb lakás. A fejlesztések fő hajtóereje a Corvin Sétány Program, de a kerület más részein is számos új társasház épült a 2000-es és 2010-es években, magánérs fejlesztésként és önkormányzati bérlakásokként egyaránt – utóbbiak elsősorban a szanálások során megszüntetett lakáskapacitás részletes pótlására. A kerület legmagasabb árú környéke a Corvin negyed és a Százados negyed (egyaránt jelentős ingatlanfejlesztésekkel), míg a legolcsóbb lakások a Magdolna és az Orczy negyedekben fekszenek. A kerület ingatlanpiaci pozícióját erősíti, hogy – különösen az M4-es metróvonal 2014-es átadása óta – itt található a legtöbb metróállomás a főváros kerületei közül. A kerület több részén – elsősorban a Corvin sétány és a Hungária/Könyves Kálmán körút mentén – jelentős az irodafejlesztések súlya is.

Épített környezet

A kerület városszerkezeti szempontból három meghatározó részre tagolható (Belső-, Középső-, Külső-Józsefváros). **Városszerkezete** jórészt történelmileg kialakult, ugyanakkor az átmeneti zóna területén a rendszerváltozás után megszűnt vagy tevékenységet váltott gazdasági, vasúti területek átstrukturálódásra várnak (pl. Ganz-MÁVAG, volt Józsefvárosi pu.). Meghatározó szerkezeti elemként jelentkeznek a sugár- és körirányú utak, melyek tagolják a kerületrészeket, míg a vasúti hálózat jelentős elválasztó hatást fejt ki az egyes városrészek között és a kerületközi kapcsolatokban.

A beépítésre szánt területeken belül a jelenlegi, **tényleges** területfelhasználásra összességében a **lakófunkció és a vegyes területhasználat** a jellemző, melyek a belső zóna területén dominánsak, míg az átmeneti zóna területén emellett jelentős arányt képviselnek a **gazdasági** és a **különleges** területek is.

A közelmúltban az **épített környezet fejlesztése** területén elsősorban a lakó- és vegyes funkciójú beruházások említhetőek. Jelentős városszerkezeti beavatkozásnak számít a Corvin sétány, de a közelmúltban megkezdett Orczy parkbeli beruházások is jelentős léptéket képviselnek. Az elmúlt években kiemelt hangsúlyt kapott a Palotanegyed közterületi fejlesztése, és jelentős rehabilitációs tevékenység folyik a Magdolna negyed területén is.

Az alulhasznosított területek vonatkozásában elsősorban az egykor virágzó, de jelenleg gyakran kihasználatlan, leromlott, üres gazdasági területeket, valamint a vasúti területeket lehet kiemelni. A Kőbányai út túloldalán lévő volt Ganz-MÁVAG gyártelep a rendszerváltozás után fokozatosan átalakult, ma a Hungária körgyűrűn belül a legnagyobb egybefüggő gazdasági, jellemzően kereskedelmet, raktározást – termelést már csak kevésbé – szolgáló terület. Ennél kisebb, tömbméretű, helyzeti potenciáljukhoz képest alulhasznosított területek találhatók a Könyves Kálmán krt. és a Kerepesi út mentén is. A belső városrészben elsősorban a Corvin és Losonci negyed területén találhatók alulhasznosított tömbök, de elszórt foghíjak jellemzik a teljes középső Józsefvárost is. Szintén jelentős potenciált hordoznak a vasúti területek (volt Józsefvárosi pu. és Keleti pu.).

A lakóterületek tekintetében a 2011-es népszámlálás indikátorai alapján lehatárolt **veszélyeztetett** területek térképén (lásd. 1.9.5. fejezet) sok VIII. kerületi tömb szerepel. A területek kiterjedését vizsgálva a kerület a

budapesti átlagnál rosszabb helyzetben van. E tömbök társadalma sok esetben kitermel, egy, az együttélési normákat kevésbé követő réteget, amely alapjaiban határozza meg a lakókörnyezetét. A jellemzően közepes és gyenge anyagi lehetőségekkel rendelkező lakosság helyzete komoly városszociológiai probléma, mely jelentősen kihat az épített környezetre is. A helyzet megoldása önkormányzati, állami és EU-s beavatkozást igényel.

A kerület jelentős **építészeti örökséggel** rendelkezik, mely elsősorban a Palotanegyed területén összpontosul, de sok értékes épület található Józsefváros középső területein is. A karakteres Tisztviselőtelep műemléki jelentőségű területnek számít, míg a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben jelentős számú műemlék sírhely található.

Közlekedés

Józsefváros XIX. századi kiépülésekor a XXI. századi közlekedési igények nem voltak prognosztizálhatóak, ennek ellenére az akkor létrehozott közterületi rendszer nagyjából be tudja fogadni a mai feladatok ellátásához szükséges infrastruktúrát.

Az életszínvonal emelkedése folytán a gépjárműves utazási igények folyamatosan növekednek, a főúthálózaton jelentkező forgalmi torlódások okát a más kerületek területén lévő közúthálózati hiányosságok, a mellékúthálózaton jelentkező helyhiányt pedig Józsefvárosban a telken belül megoldatlan parkolás okozza.

Józsefváros közösségi közlekedési ellátottsága Budapesti viszonylatban már hosszú évtizedek óta kiválónak számít, mind a hálózat sűrűsége, mind a szolgáltatás színvonala tekintetében. A belső kerületekhez viszonyítottan ugyanakkor a közösségi közlekedés lefedettségére szempontjából a kerület egyes részein hiányosságok érzékelhetők.

A gyalogos és kerékpáros közlekedés a város rehabilitációjával összefüggésben lassan, de folyamatosan fejlődik.

A legösszetettebb problémát a parkolás jelenti, amely a rendelkezésre álló közterületek korlátozott volta miatt befolyásolja a többi közlekedési módot, illetve azok fejleszthetőségét is.

Közművesítés

Az ivóvízhálózat kiépítettsége teljes, azonban több vezeték koros, elavult anyagú, így a lerakódások és meghibásodások veszélye nagyobb.

A kerületben a csatornával ellátott lakások aránya teljes körűnek tekinthető. Azonban a nagy átmérőjű egyesített csatornahálózat koros, beton és téglából készült, aminek a vízzárósága nem megfelelő, így a szennyvíz egy része beszivárog a talajba. A terület szennyvizei előbb a Ferencvárosi átemelőtelepre, majd a Budapest Központi Szennyvíztisztító Telepre jutnak.

Mivel a kerületben egyesített rendszerű csatornahálózat üzemel, így a csapadékvíz elvezetése megoldott.

Józsefvárosban élővízfolyás nem található, és nem árvíz-, illetve belvízveszélyes terület.

A kerületben az energiahálózatok a jelenlegi energiaigényeket teljes mértékben kielégítik, és rendelkeznek szabad kapacitásokkal. Az energiahálózatok rekonstrukciója ütemezetten történik. Távhő esetében a kerület lehetőségekkel rendelkezik a megújuló energiaforrások végfelhasználásban megjelenő részarányának növelésére. A fővárosi távhőhálózat független távhőkörzeteinek összekapcsolásával, az ellátásba vont területek növekedésével hosszabb távon a távhő versenyképessége javul.

Zöldfelületek, környezetvédelem

Táji-természeti adottságok, zöldfelületi rendszer

Józsefváros nagyobb része tájtípusát tekintve települési (urbánus) táj, ennél fogva az emberi beavatkozás és az épített elemek vannak túlsúlyban. Nagyobb összefüggő jelentős zöldfelületű beépítetlen térség a Nemzeti Sírkert területe, amely értékes, gazdag növényállományú. A kerület legfontosabb természeti értéke az országos jelentőségű védett természeti területként nyilvántartott Fűvészkert. A közparkként látogatható kert növényállománya különleges.

Mivel a kerületben az alacsony zöldfelületi intenzitású területek dominanciája jellemző, táji értéket képviselnek még a jelentős zöldfelülettel bíró lakóterületek, mint a Százados úti Művésztelep, vagy a Tisztviselőtelep.

A zöldfelületi rendszer legjelentősebb elemei a területarányosan elhelyezkedő közkertek, közparkok, jelentős zöldfelülettel rendelkező intézménykertek.

Az egy főre jutó zöldfelület 3 m^2 , amely alacsonyabb a budapesti átlagnál, de belvárosi viszonylatban kedvező.

Környezetvédelem, településüzemeltetés

A talaj általános helyzete és kondíciója tipikus városi jellegeket mutat, a térségben eredetinek mondható, bolygatatlan talajfelszín alig található. Az egykori gazdasági tevékenységek területein potenciális szennyezettséggel lehet számolni, több helyen eredményes kármentesítést hajtottak végre. Ugyanakkor a talajvizet és földtani közeget érintő, beavatkozást igénylő szennyezettség található a Józsefvárosi pályaudvar területén. Alifás szénhidrogénnel (TPH) szennyezett talajvizet tártak fel, a szennyező anyag csóva összehúzódó fázisban van.

Zaj- és légszennyezés szempontjából a kerület terheltnek tekintethető. A Teleki László téren található automata mérőállomás adatai alapján ugyan a légszennyezettségi index nitrogén-oxidok tekintetében megfelelő, szállópor tekintetében jó, a nagy forgalmú útvonalak mellett órás határérték-túllépések előfordulnak. A kerület zajviszonyait az áthaladó utak és vasutak forgalmából adódó terhelés határozza meg. Legjelentősebb zajkonfliktus a Hungária körút, Orczy út – Fiumei út vonala, a Kerepesi út, a József körút és a Baross utca – Kőbányai út vonala. Jelentős zajterheléssel érintett vasútvonalak a Budapest – Hegyeshalom (1-es számú), a Budapest – Hatvan (80-as számú), a Budapest – Szolnok – Békéscsaba (120-as számú), a Budapest – Kelebia (150-as számú) vonalak.

A kerületben a rendszeres hulladékgyűjtés a fővárosi közszolgáltató által megoldott.

3.1.2. Józsefváros összefoglaló SWOT analízise

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, jelen esetben az Európai Unió által alkalmazott módszertant vettük figyelembe, amely a SWOT elemeit belső és külső tényezőkre osztja fel az alábbiak szerint:

A helyzetelemzés összefoglalásnak módszertana

Erősségek – Belső tényezők	Pozitív állítások egy helyzetről, vagy tevékenységről, ami jól működik, és lehet rá befolyás Józsefvárosnak.
Gyengeségek – Belső tényezők	Olyan folyamatok, adottságok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyásunk, hogy Józsefváros megváltoztassa.
Lehetőségek – Külső tényezők	Olyan adottságok, amelyeket nem tud a kerület egyértelműen befolyásolni, de rájuk építve kihasználhatja az erősségeit.
Veszélyek – Külső tényezők	Olyan korlátok, amelyeket nem tud Józsefváros befolyásolni, és kockázatot jelentenek.

ÖSSZEFOGLALÓ SWOT ANALÍZIS

ERŐSSÉGEK

Az épülő lakások fővárosi szinten is jelentős száma.
 Jelentős felhalmozott tudás a szociális városrehabilitáció terén.
 A fővárosi átlagot meghaladó mértékben bővülő turizmus.
 A városon belül jó pozíciójú közterületek (pl. Népszínház utca).
 Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ).
 Sűrű közösségi közlekedés.
 Közterületeken a lakossági igényeket preferáló várakozási övezeti rendszer.
 Fővárosi távhőrendszer a kerület egyes részein elérhető.
 Történelmi múlttal rendelkező zöldterületek és jelentős zöldfelületű intézmények.
 Területarányosan elhelyezkedő közkertek, közparkok.
 A légszennyező anyagok kibocsátása és a mért immissziók zömében csökkenő tendenciát mutatnak.

LEHETŐSÉGEK

Tudásközponti szerepkör kialakulása a jelen lévő egyetemek, kutatóhelyek sűrűsödése révén.
 A város külsőbb kerületeiben tervezett közúthálózat fejlesztések tehermentesítő hatása (Körvasút menti körút).
 Alternatív energiák térnyerése.
 Barnamezős területek rehabilitációja során új zöldfelületek kialakítása a magánszektor bevonásával.
 Az Orczy park állami beruházásként megvalósuló megújításával a környék zöldfelületi ellátottságának növekedése, a színvonalas, magas rekreációs értékkel bíró közhasználatú zöldfelületek tekintetében.

GYENGESÉGEK

Kerületen belüli területi szociális egyenlőtlenségek.
 Kedvezőtlen lakhatási körülmények: alacsony komfortfokozat, kis lakásméret.
 Üres, nem hasznosítható bérlakások nagy száma.
 Kimagaslóan rossz egészségi állapot.
 Városrészenként jelentősen eltérő ingatlanpiaci mozgások.
 Jelentős közúti átmenő forgalom.
 Lakosság telken belüli parkolási igényeinek megoldatlansága
 Koros, elavult anyagú ivóvíz- és csatornahálózat.
 Minimális mértékű megújuló energiahasznosítás.
 Jellemzően alacsony zöldfelületi intenzitás, hőszigetelhetőség.
 Az egy főre jutó zöldterületi arány alacsony.
 A kerület forgalmasabb útvonalai mentén jelentős a gépjárműforgalomból eredő környezeti terhelés.
 Barnamezős területek potenciális szennyezőforrások.

VESZÉLYEK

Városrehabilitációs források elzáródása.
 Erősödő társadalmi szegregáció.
 Szociális problémák kiéleződése.
 A kerület a fővárosi turizmus passzív hátszágává válik.
 A kiskereskedelem egysíkúvá válik a kínai piacra épülő tevékenységek dominanciájával.
 Személygépjármű-ellátottság további növekedése.
 Megfelelő támogatási rendszer nélkül az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések által generált projektek nem indulnak el.
 Forráshiány miatt a barnamezős területek kármentesítése időben késlekedik (szennyező anyagok terjedése).

3.1.3. Tematikus célokra való megfelelés

Fontos szempont minden fejlesztési dokumentum esetében, hogy a tervezett célok megvalósításához milyen – elsősorban – pénzügyi eszközök állnak rendelkezésre. A 2014–2020-as időszakban várhatóan az uniós kohéziós források is fontosak lehetnek a kerület fejlesztése szempontjából, ezért a helyzetelemzés eredményei az európai elvárások szem előtt tartásával kerülnek értékelésre.

Az Európa 2020 – José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnökének megfogalmazása szerint – a következő évtizedre szóló európai uniós növekedési stratégia:

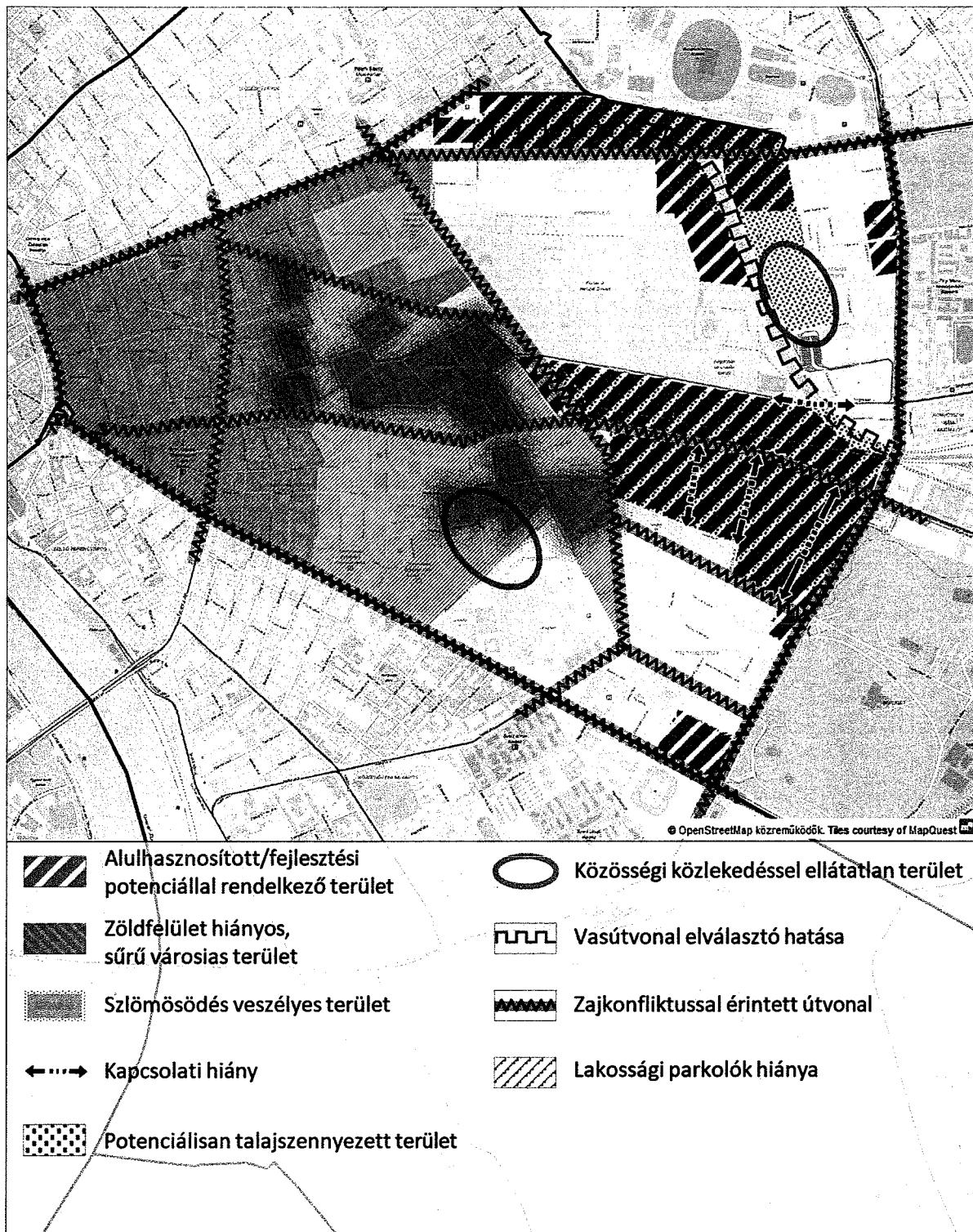
„Célunk, hogy változó világunkban az EU gazdasága intelligens, fenntartható és inkluzív legyen. E három, egymást kölcsönösen erősítő prioritás azt hivatott elősegíteni, hogy az Unióban és a tagállamokban magas legyen a foglalkoztatottság és a termelékenység, és erősödjön a társadalmi kohézió. Az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és az éghajlat/energiapolitika területén, melyeket 2020-ig kíván megvalósítani. Mindegyik tagállam saját nemzeti célokat fogadott el az említett területeken. A stratégia megvalósítását konkrét uniós és tagállami intézkedések segítik.”

Az EU 2014-2020 közötti időszak 11 tematikus célterülete:

1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése,
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása,
3. A KKV-k versenyképességének fokozása,
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban,
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése,
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése,
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása,
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése,
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem,
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba,
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása.

EU tematikus cél sorszáma	Kapcsolódó folyamat a VIII. kerületben
1.	Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ)
2.	Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ)
3.	A fővárosi átlagot meghaladó mértékben bővülő turizmus Tematikus utcák kialakításának szándéka (Népszínház utca)
4.	Sűrű közösségi közlekedés Fővárosi távhőrendszer a kerület egyes részein elérhető
5.	Történelmi múlttal rendelkező zöldterületek és jelentős zöldfelületű intézmények Területarányosan elhelyezkedő köztertek, közparkok léte, fenntartása, kezelése
6.	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés mindenhol elérhető
7.	Sűrű közösségi közlekedés Közterületeken a lakossági igényeket preferáló várakozási övezeti rendszer
8.	Szociális programok, álláskeresési tréningek, közfoglalkoztatási programban való részvétel
9.	Jelentős felhalmozott tudás a szociális városrehabilitáció terén
10.	Kutatói és tudományos kapacitások növekedése (pl. Bionikai Innovációs Központ) Az oktatás teljes spektruma megtalálható, a szakképzés és a felsőfokú oktatás kiemelten hangsúlyos
11.	A kerületben minden szolgáltatás, közigazgatási és kormányhivatal megtalálható

3.2.PROBLÉMA- ÉS ÉRTÉKTÉRKÉP

104. ábra: Problématérkép

Épített környezet

A területfelhasználás konfliktusai

A kerületben található területfelhasználási konfliktusok alapvetően kettéválaszthatók a zonális rendszer szerint. Más típusú problémák adódnak a belső és mások az átmeneti zóna területén.

A belső zónában, a Palotanegyed és a József körút menti városközponti területfelhasználású területen, a környéken véghezvitt közterületi rehabilitációk egyre élhetőbb környezetet teremtettek, itt inkább csak pontszerűen jelentkeznek problémák. A belső városrészekre jellemző alacsony zöldfelületi ellátottság természetesen itt is jellemző probléma, melyet hosszabb távon a tömbbelsőik esetleges lazításával, a közterek (pl. Blaha Lujza tér) és utcák humanizálásával, illetve a belső udvarok zöldítésével lehet orvosolni.

A Corvin negyedben az elmúlt években történt városrekonstrukciós folyamatok által jelentős arculatváltás következett be. Sok esetben a környezeténél magasabb beépítés jött létre, miközben még mindig nagy számban található üresen álló, vagy alacsony szintszámú épületek. A Corvin sétány befejezéséig ezek nyilvánvaló problémaként fognak jelentkezni a negyedben.

A Népszínház, Csarnok, Magdolna és Szigony negyed területén jellemző a nagyszámú üres, használaton kívüli vagy alulhasznosított, valamint a környezetéhez képest alacsony beépítésű terület. Ez egyfelől probléma, másrészt lehetőség is a kerület számára, hiszen jól megközelíthető helyszínen, viszonylag nagy számban található pontszerű beavatkozásokra alkalmas terület, ami a terület fejlődésének záloga. A Fiumei út menti területsáv a két zóna határán átmenetet képez a hagyományos vegyes és lakóterületek, valamint az átmeneti zóna városüzemeltetési, egykori vasúti és a gazdasági területei között. Az itt lévő intézménysáv így némi pufferként szolgál a belső területek számára. Az Orczy térnél azonban mára funkcionálisan is idegen remíz már ebbe a vegyes városias területbe ékelődik be, ezzel elvágva az intézményi és zöldterületek láncolatát.

Az Orczy negyedben a korábbi üzemi-gazdasági funkciók megszűnésével a zöldbe ágyazott intézményi funkciók irányába változik a területfelhasználás, mely kifejezetten pozitív fejleményként könyvelhető el. A városrész Orczy parktól északra lévő területe az előzőekhez hasonló helyzetű, a pontszerű üres területek a megújulás lehetőségét hordozzák magukban.

Az átmeneti zónában a legnagyobb problémagóc egyértelműen a Kőbányai út mentén található. A volt Józsefvárosi pályaudvar területe a megújulás küszöbén áll, részben el is kezdődött az átalakulás. A Józsefvárosi piac megszüntetésével a kereskedelmi tevékenység részben áttevődött az út túloldalára, azonban a volt Ganz-MÁVAG terület átstrukturálása még várat magára. A zóna más részein lévő gazdasági területek kevésbé problémásak, méretüknél fogva várhatóan előbb alakulnak át intézményi irányba, vagy váltanak korszerűbb gazdasági tevékenységek felé. Területfelhasználás szempontjából a gazdasági területek és a Százados negyed lakóterületeinek szomszédsági viszonya okoz és okozhat problémát.

A Keleti pályaudvar térségének alapvetően vasúti területhasználata funkcionálisan hosszabb távon is megmarad, de annak szűkülésével, többszintes területfelhasználással lehet számolni.

Épületállomány, örökségi értékek

A rossz minőségű épületállomány elsősorban a rossz szociális helyzetű területeken található.

A kerület területén lévő jelentős számú építészeti örökség pusztulóban van. Sok esetben csak a külső épülethomlokzat megújítása történik meg, a belső udvarokat, helyiségeket, gépészetet és épületszerkezeteket nem érinti a felújítás. A társasházi pályázatok azonban az utóbbiakra is lehetőséget nyújtanak.

Közlekedés

Józsefvárosban a kiváló helyzet ellenére a közösségi közlekedési ellátottság egyes kisebb területeken kedvezőtlen, nagy a gyaloglási távolság.

Nagy az átmenő forgalom, mert a külsőbb kerületek közúthálózati kapcsolatai hiányosak.

A zártsorú nagyvárosias beépítés és a lakótelep esetében problémát jelent a parkolóhelyek hiánya.

A kerületet érintő vasútvonalak jelentős elválasztó hatást fejtenek ki a kerületrészek között.

Közművesítés

Koros, elavult anyagú az ivóvíz- és a csatornahálózat

Zöldfelületek, környezetvédelem

Zöldfelületi problémák, konfliktusok:

Zöldterülettel ellátatlan lakóterület szempontjából: a kerület egyes részei (Százados úti lakótelep) közhasználatú zöldfelületekben szűkölködnek. A Százados úti lakótelep környezetében a zöldterületek és a lakótelepek távolsága nagyobb, mint 500 méter. (A lakótelep azonban jelentős saját belső közös zöldfelülettel rendelkezik.)

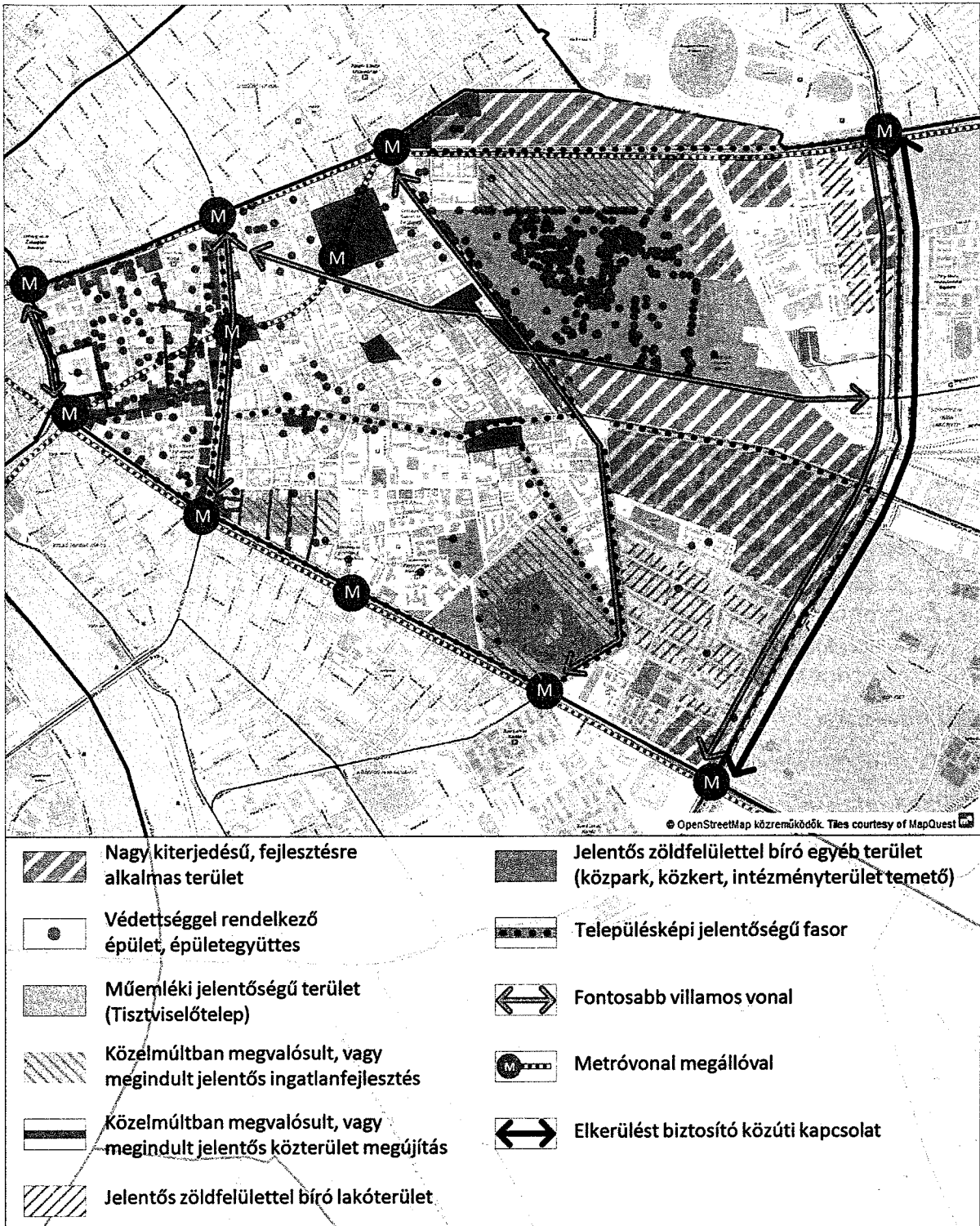
Környezeti problémák, konfliktusok

A zajkonfliktussal érintett területek tekintetében feltüntetésre kerültek a stratégiai zajtérkép alapján jelentősnek mondható, küszöbérték feletti zajszinttel érintett útszakaszok (jellemzően közösségi közlekedéssel érintettek): az Üllői út, a Hungária gyűrű, Orczy út – Fiumei út vonala, a Kerepesi út, a József körút és a Baross utca – Kőbányai út vonala.

A korábbi gazdasági tevékenységek területein potenciális talajszennyezettséggel lehet számolni. Ezek a területek a kerület külső részein, a Kőbányai út mentén (Józsefvárosi pályaudvar, egykori Ganz-MÁVAG területe), illetve a Kerepesi út mentén találhatók.

Társadalom

A kerületben a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján három szegregátum is található, összesen négy tömbben. Ezekben a legfeljebb általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakónépesség aránya eléri a 20%-ot. A négy tömbből kettő a Csarnok negyedben, egy a Magdolna negyedben, egy az Orczy negyedben fekszik. A szegregációval veszélyeztetett területek (ahol a fenti mutató aránya 15 és 20% közötti) tekintetében ugyanakkor már egyértelmű a Magdolna és az Orczy negyed kiemelt súlya.

105. ábra: Értéktérkép

Az épített környezet

Az épített környezet értékei

- Nagy kiterjedésű, fejlesztésre alkalmas területek állnak rendelkezésre
- Jelentős számú műemlék jelenléte, különösen a Palotanegyedben
- Műemléki jelentőségű terület a Tisztviselőtelep
- Meghatározó történeti helyszínek, pl. Múzeumkert, Corvin köz mint nemzeti, illetve történeti emlékhely
- Fővárosi rendeletben védett épületek, épületegyüttesek jelentős számban találhatóak a kerületben
- Helyi védett épületek, épületegyüttesek jelenléte
- Nyilvántartott régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek
- Palotanegyed megújuló területe
- Közelmúltban jelentős ingatlanfejlesztés is megvalósult, vagy megindult (Corvin Sétány Program)
- Közelmúltban megvalósult vagy megindult jelentős közterület megújítások (MNP III, Európa Belvárosa Program 2)
- Megújult és megújuló közterek (MNP III, Európa Belvárosa Program 2)

Közlekedés

- Józsefváros számos metrómegállóval rendelkezik, mindhárom metróvonal érinti a területét.
- Józsefvárost – több más vonal mellett – Budapest három legfontosabb villamosvonala közül kettő is érinti (Nagykörúti 4-es 6-os és a Hungária körgyűrűn közlekedő 1-es villamosvonalak).
- A Hungária gyűrű (a belvárosi Duna-hidakhoz irányuló jelentős átmenő forgalom kivételével) biztosítja Józsefváros elkerülését az átmenő forgalom számára.

Közművesítés

- Józsefváros általános közműkiépítettséggel ellátott terület, helyenként a távhő is jelen van.

Zöldfelületek, környezetvédelem

Természeti, zöldfelületi értékek

A kerületben a fasori állomány csak egyes városrészekben jellemző (pl. Tisztviselőtelep) és mivel fásor nagyon kevés van, ezért szerkezeti jelentőségűek, településképi szempontból megtartásra és fejlesztésre érdemesek az egy- vagy kétoldali fásorok, amelyek a települési zöldhálózat szerves részeként értékelhetők.

A kerületben a városszerkezet és a beépítési struktúra következtében alacsony zöldfelületi intenzitású területek dominanciája jellemző. Mindemellett magas zöldfelületi arányú lakóterületeket is találunk, mint a Százados úti Művésztelep, vagy a Tisztviselőtelep egyes részei. Ezek a területek nagyban ökológiai, városklimatológiai szempontból kiemelkedő értékűek.

Nagyobb összefüggő, magas zöldfelületi arányú beépítetlen térség a Fiumei úti temető. Mivel a kerület jellemzően alacsony zöldfelületi aránnyal rendelkezik, nagy jelentőséggel bír valamennyi meglévő közkert, közpark, jelentős zöldfelületű intézménykert. Legfontosabb ilyen zöldterületek és intézménykertek a II. János Pál pápa tér, a Ludovika tér, a Golgota tér, a Rezső tér, a Teleki László tér, a Kálvária tér, az Orczy park és a Fűvészkert.

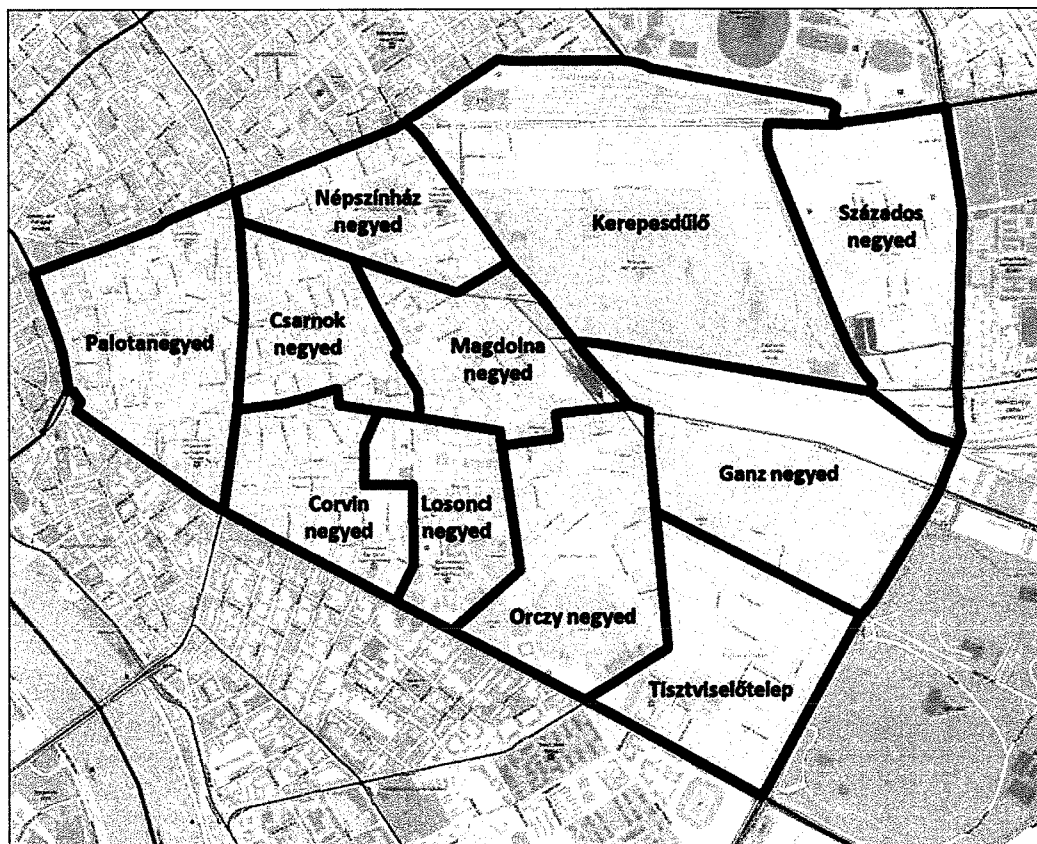
Gazdaság

Jelentős fejlesztések folynak a kerületben: 2015-ben egyaránt megvalósítás alatt áll a Corvin Sétány Program részeként több jelentős lakóház- és irodaépítkezés, a Semmelweis Egyetem Központi Betegellátó Épülete a külső klinikai tömbben, a Bionikai Innovációs Központ a Balassa utcában, valamint a Nemzeti Közzolgálati Egyetemhez köthető Ludovika Campus.

3.3.ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK

3.3.1. A városrészek bemutatása

Változatos városrészek

106. ábra: A VIII. kerület egyes negyedei.

(Forrás: saját szerkesztés)

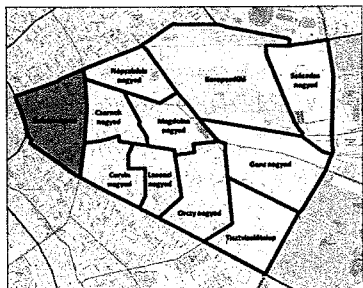
A kerület több, egymástól karakterében jelentősen elváló területből áll. Városrészei között éppúgy jelen vannak a budapesti szintű városközponti jellemzők, mint a legjelentősebb barnamezős területek, vagy a Pest város számára a korábban biztosított jelentős zöldfelülettel átszőtt temető, ami mára Nemzeti Sírkertté vált. Maga a kerület is Budapest zónarendszerének két zónájában található, a zónahatár a Fiumei út és az Orczy út. Városnegyedei a következők:

Józsefváros városrészei

Palotanegyed – Múzeum körút és József körút között	Orczy negyed – Losonci negyed és az Orczy út között
Népszínház negyed – Rákóczi út és Népszínház u. között	Kerepesdűlő – a Kerepesi temető és környéke a Keleti pályaudvarral
Csarnok negyed – Rákóczi téri csarnok környezete	Százados negyed – vasút és a Hungária krt. között
Magdolna negyed – Csarnok negyed és a Fiumei út között	Ganz negyed – volt Ganz-MÁVAG, illetve Józsefvárosi pályaudvar barnamezős területe
Corvin negyed – Baross utcától délre a Szigony utcáig	Tisztviselőtelep – Orczy úttól a Hungária körútig
Losonci negyed – Corvin negyed és az Illés u. – Korányi u között	

Palotanegyed

Városrész bemutatása

A kerület legbelsőbb városrésze, határát a József körút képezi, annak ellenére, hogy a József körút külső oldalán lévő tömbök jellemzői még hasonlóak. Közvetlen szomszédja a belvárosi V. kerület, illetve a IX. és a VII. kerület. A körút jelentős elválasztó hatása azonban még a történeti kialakulás időszakára nyúlik vissza.

Ez a terület Budapest városközponti részéhez is tartozik, számos országos intézmény – egyetem, kórház, múzeum – található területén. Kialakulása során meghatározó volt, hogy a XIX. században itt kezdtek maguknak

palotákat építeni a gazdagabb nemesek. Ezzel vette kezdetét a terület beépítése, amit később már bérházak követtek, de még arányos utcaszervezet és megfelelő belső térarányú épületek jellemzik.

Itt található a Nemzeti Múzeum, mögötte a Magyar Rádió épületgyűjtése, nem messze az ELTE épületcsoportjai, melyek a főváros meghatározó intézményeit jelentik. Építészeti értékei miatt a kerület műemlékeinek zöme is itt található. Területileg zömében a városközponti jellemzők mellett a lakófunkció uralja. Zárt sorú beépítésű területének jellemzője – különösen a Rákóczi úton és a József körúton – a földszintek üzletekkel való kapcsolódása a széles járdákhoz. Kiemelt kereskedelmi jellemzőiből mára sokat veszített, de korábban országos célként volt meghatározó a Corvin áruház. A szomszédságában épült Europeum foglal magába nagyobb kereskedelmi egységet. Megközelíthetősége kiváló, szélein öt metrómegállóval, két gyűrűirányú villamosvonallal rendelkező negyed.

Fentiek miatt az utóbbi időben a kerület e belső részén megindult a gyalogosrendszer fejlesztése, illetve a forgalomcsillapítással kapcsolatos utcaátépítés, mely több kis teret kapcsol össze. Jelentősebb zöldfelülete a negyednek a Múzeumkert, meghatározó fásított közterei a Gutenberg tér, a Mikszáth tér, a Gyulai Pál utca menti közkert. A Kálvin tér felől induló Baross utca gyalogos szakasza a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár előtti fásított teresdéssel, a Szabó Ervin térrel gazdagítja ezt a sort. A Blaha Lujza tér kiemelt, részben gyalogos tér, de még mindig a parkoló gépkocsik uralják. A kerület e ponton kapcsolódik a legjobban a fővárosi vérkeringésbe, hiszen a Rákóczi út és József körút csomópontja meghatározó nagyhálózati elemek (metró, villamosvonal, buszok) találkozását jelenti.

Az épületállomány jellemző kereskedelmi és vendéglátási sávjai, pontjai éppen a gyalogosrendszer és térrendszer fejlesztésének köszönhetően sokat fejlődtek az elmúlt időszakban, az üzletek és a vendéglátás profilja egyaránt változott. A Rákóczi út és a Nagykörút mentén a változás iránya inkább fordított, már a Palotanegyed oldalán is a külsőbb negyedek választéka és ellátási minősége a meghatározó.

A Palotanegyeden jól érezhető a belvárosi minőség terjeszkedése, az itt jelen lévő, jelentősebb létszámú diákság nyomán inkább a kissé alacsonyabb árkategóriájú, de relatív színvonalas egységek telepednek meg.

Általánosan elmondható, hogy a Palotanegyed magasabb minőségű környezeti elemekkel (közterület, lakásállomány) rendelkezik, mint a többi kerületrész, a turizmusnak egyre erősebb célterületévé válik, felsőoktatási intézményei miatt jelentős diáklétszám jellemzi és itt található az ún. belső klinikai tömb is. A kerület egyik legkedvezőbb helyzetű városnegyede. A legegységesebb és legértékesebb épületállománnyal is rendelkező városnegyed mindezek ellenére ingatlanpiaci szempontból még mindig a belső városrészek legolcsóbb negyede.

Szemben a kerület legtöbb részével, a Palotanegyed önálló identitással, ezzel szorosan összekapcsolódóan részönkormányzattal, illetve erős helyi civil szervezettel is rendelkezik.

Statisztikai alapú értékelés

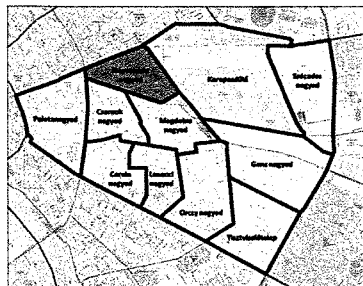
A területen az épületállomány megújulása, mind időben, mind térben szakaszosnak mondható. A negyedben a népesség kisebb fogyása tapasztalható a többi területhez viszonyítva, a lakásszámban viszont alacsony a változás ($\pm 5\%$ alatti), 5-10% közötti még mindig az alacsony komfortfokozatú lakások aránya hasonlóan a kerület többi részéhez, de csak 20-30% közötti az egyszobás lakásoké. Ugyanakkor az előregedés itt a legjelentősebb a kerületen belül. Kedvező a munkanélküliségi arány, különösen a többi negyedhez képest, és társadalmi szegregátumról sem beszélhetünk. Kedvezőtlennek tekinthető ugyanakkor a negyed korösszetétele, az 59 feletti és a 15 alattiak aránya közti szorzó az egész kerületben itt a legmagasabb, 3,71-szeres.

Lokális fejlesztési kihívások

- Városi funkcióval vegyes lakódominancia megőrzése, a Ráday utca vendéglátó és a VII. kerületi „bulinegyed” közötti szerep megtalálása
- Galérianegyed irányába való elmozdulás
- Blaha Lujza tér mint kiemelt nagykörúti helyszín központi szerepének erősítése, komplex megújítása, a tulajdonos Fővárosi Önkormányzattal együttműködve
- Határoló főutak és terek, a nagy kapacitású közlekedési folyosókból adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása, különös tekintettel a Rákóczi útra
- Megújult közterületek multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Kiegyensúlyozott, „soft” turizmus meghonosítása
- Körúton belüli belváros szerves részévé válás
- Palotanegyed „brand” megerősítése
- Nagy létszámú diákság területen tartása
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (nagykörúti portálprogramhoz való csatlakozás)
- Földszinti vendéglátó, szolgáltató funkciók erősítése
- Komplex közterületi megújítások folytatása, külső kapcsolatok megteremtése
- Az Európa Belvárosa-program folytatása
- Magyar Rádió épületének funkcióváltása
- Corvin Áruház rehabilitációja
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Gyalogos preferenciájú területek kiterjesztése
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Üllői út, belső utcák kétirányúsítása)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Meglévő zöldfelületek elérhetőségének növelése (intézménykertek lakosság számára való megnyitása)
- Udvarbelsőkből lévő „zsebkertek” megteremtése

Népszínház negyed

Városrész bemutatása

A József körút külső oldalán elhelyezkedő negyed közvetlenül határos a VII. kerülettel, attól a Rákóczi út határolja el, keletről a Fiumei út a határ, délről a Népszínház utca. A József körútnak csak egy tömbnyi kis szakasza tartozik ide. A területet a nagyvárosias zárt sorú, elsősorban lakóházakkal való beépítettség jellemzi, a kerület egyik legsűrűbb területi egysége annak ellenére, hogy ide tartozik a II. János Pál pápa tér jelentős zöldterülettel. Mindemellett jelentős intézmények is találhatóak a városrészben. Az épületek földszintje a Rákóczi úton és a Népszínház utca mentén is hagyományosan kereskedelmi rendeltetésű, mindkettő meghatározó városszerkezeti jelentőséggel bír.

Az épületek többsége még itt is hordja magán az eklektikus értékeket, több műemlék és néhány fővárosi szinten védett épület is található.

Közösségi közlekedése jó, két metróvonal is érinti a városrészt. A körúti, a Népszínház utcai és a Fiumei úti villamosvonalak is meghatározó közlekedési elemek.

Ez a negyed is rendelkezik országos ellátási körzetű egészségügyi létesítménnyel, mint a Péterfy Sándor Utcai Kórház, Rendelőintézet és Baleseti Központ részeként működő baleseti intézet a Fiumei úton, de meghatározó a felújított Erkel Színház is a kultúra terén, míg az igazgatás terén a Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság emelhető ki.

Statisztikai alapú értékelés

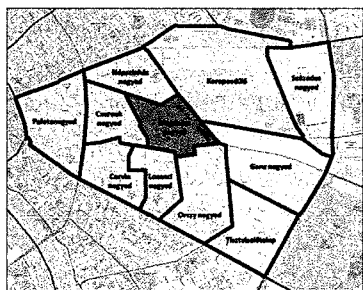
A népesség változásában jelentős csökkenés volt tapasztalható 2001-11 között, a lakásállomány sem nőtt 5%-kal nagyobb mértékben. A komfort szempontjából a terület a legjobbak közé tartozik, és az egyszobás lakások aránya sem a legrosszabb. A korösszetétel tekintetében majdnem a legkedvezőtlenebb az elöregedés szempontjából, és a munkanélküliség mértékében is a kerületi középmezőnyhöz tartozik, ennek felelnek meg a szegregációs mutatói is. Ennek ellenére szegregációval fenyegetett rész található a Népszínház utca mentén, mintegy a szomszédos déli negyed hatásaként értékelhetően.

- **Lokális fejlesztési kihívások**
- Lakódomináns, vegyes városias területek fejlesztése
- II. János Pál pápa tér központi kulturális, rekreációs szerepének erősítése
- A Rákóczi út, a Blaha Lujza tér, a Népszínház utca és a Fiumei út forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- A megújult II. János Pál pápa tér és Teleki László tér, valamint a 4-es metró multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Rákóczi út revitalizálása
- Kiskereskedelmi és kisiparos hagyományok újjáélesztése, megerősítése
- Népszínház utca tematikus revitalizációja, kisiparos-kézműves utcaként, önálló brandként
- A volt MSZMP-székház hasznosítása
- Magdolna negyedhez közeli tömbök szegregációval való fenyegetettségének preventív kezelése
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó megújítása mellett
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (Nagykörúti portál programhoz való csatlakozás)
- Belső területek földszinti funkcióinak kiaknázása

- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó, megújítása mellett
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (nagykörúti portálprogramhoz való csatlakozás)
- Belső területek földszinti funkcióinak kiaknázása
- Foghíj- és alulépített, alulhasznosított telkek fejlesztési potenciáljának kihasználása
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása
- A volt József Telefonközpont épületének hasznosítása, amely magántulajdonként 2015-ben várhatóan megkezdődik
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Baross u., észak-déli átjárhatóság fejlesztése)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Udvarbelsőben lévő „zsebkertek” megteremtése

Magdolna negyed

Városrész bemutatása

Középső-Józsefváros keleti részének meghatározó negyede, ami elsősorban a 2005 óta zajló, 2015-ben harmadik ütemét záró szociális városrehabilitációjáról vált ismertté. Jellemzően zártos, zártudvaros beépítésű terület, de még számos foghíj és alacsony szintszámú épület uralja, sűrűsége elmarad a belsőbb városrészekétől.

Védett épület csak kettő van a területen, a történeti fejlődés során nem jutott el abba a fázisba, ami a korabeli meghatározó értékes épületekkel való beépítést eredményezte volna.

A területen alapvetően a lakófunkció dominál, intézményei az alapfokú ellátást biztosítják elsősorban, de itt működik a Wesley János Lelkészképző Főiskola. A megújult Teleki László téri piac nagy előrelépést jelent a negyed életében, ami a szomszédos Népszínház negyedre is kihat. Tekintettel a terület társadalmi helyzetére itt sűrűsödnek leginkább a szociális ellátó intézmények.

Statistikai alapú értékelés

Népességében a legdrasztikusabban csökkenő negyedek közé tartozik, lakásállományában 5-10% közötti a gyarapodás az elmúlt 2001-11 közötti időszakban. Nagy az alacsony komfortfokozatú lakások és kiemelkedően magas az egyszobás lakások aránya, mely meghaladja az 50%-ot. A munkanélküliség kerületi szinten itt a legmagasabb, 16,5%. A negyed szegregációja kiemelkedő, a szegregációs mutató 16,4 %-os értéket mutat, ami már magasabb, mint a veszélyeztetettség küszöbérték. Jól mutatja a tömbszintű szegregációs térkép is (ld.I.1.9.5.), hogy a szegregált és ezzel fenyegetett területek jelentős hányada itt található.

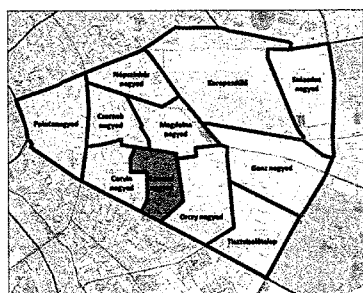
Lokális fejlesztési kihívások

- Lakódominancia megőrzése, színvonalának emelése
- Mátyás tér és Teleki László tér központi kulturális, rekreációs szerepének erősítése
- Népszínház u., Baross u. és Fiumei út forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- A megújult Mátyás tér, a Kesztyűgyár és a Teleki László tér multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Magántőke területre csábítása
- Magdolna Negyed Program eredményeinek, szolgáltatásainak fenntartása

- A Corvin Sétány Program beruházása multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Corvin negyed „brand” megerősítése – a metróállomás is a nevét viseli
- A nem fejlesztett, Corvin sétány menti területek relatív hátrányos helyzetének kezelése
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó megújítása mellett
- Nagykörút színvonalának minőségi emelése (nagykörúti portálprogramhoz való csatlakozás)
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása, a megkezdett és tervezett épületek befejezése
- Nagy Templom utcai bölcsőde bővítése
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (József körút, Baross u., Üllői út, észak-déli és kelet-nyugati átjárhatóság fejlesztése)
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Udvarbelsőknben lévő „zsebkertek” megteremtése

Losonci negyed

Városrész bemutatása

A tér elnevezését a lakótelep közepén lévő Losonci térről kapta. Határait a Baross utca – Leonardo da Vinci utca – Práter utca – Szigony utca – Üllői út – Korányi Sándor utca – Illés utca – Kálvária tér nyugati oldala képezi. A tervezett józsefvárosi lakótelep egy része készült el az 1970-es, '80-as évek során, ennek lehatárolása mellett ide tartozik még egy-két környező tömb, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Kara, valamint délen a Fűvészkert és a Semmelweis Egyetem külső klinikai tömbje. Itt jön létre a Bionikai Innovációs Központ is, így fontos, az egészségügyhöz kapcsolódó K+F létesítménnyel bővül a negyed.

Beépítése a fent leírt jellemzőiből adódóan rendkívül vegyes. A Baross utca mentén meghatározó városképi elemként jelenik meg a lakótelep nagyvárosias területe, melynek zöldfelületi aránya a belső városrészekhez képest kedvező. Fővárosi, de országos viszonylatban is fontos a klinikai tömb szabadonálló, XIX. sz. végi, értékes épületállománya, és meghatározó történeti és zöldfelületi tényező a Fűvészkert. Ez a heterogén terület közepes sűrűséget eredményez.

A terület közösségi közlekedési lefedettsége részben megfelelő képet mutat, a Baross utca jó feltárást biztosít a városrész északi részének, ugyanakkor az Üllői út felől csak metrókapcsolattal rendelkezik a terület, belső utcáin közösségi közlekedés nincs, innen a rágyaloglási távolságok nagyok.

Statisztikai alapú értékelés

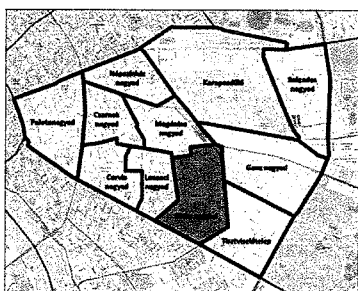
A terület népességét jórészt a lakótelep adja, ebből is fakad, hogy nagy a népességcsökkenés, ugyanakkor a lakásszám szinte stagnál. A lakótelepi jellemzőkből adódik szintén, hogy elhanyagolható az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, illetve az egyszobás lakások aránya a legalacsonyabbak közé tartozik kerületi szinten. A lakosság korösszetétele átlagosnak mondható, mint ahogy a munkanélküliségi ráta is a középmezőnyben tartja a negyedet. Szegregációs mutatója az átlagosnál kedvezőbb, ugyanakkor az Orczy negyeddal szomszédos tömbök némelyike szegregációval veszélyeztetett területnek minősül.

Lokális fejlesztési kihívások

- Egyetemi és egészségügyi területeket integráló vegyes városias területek megteremtése
- Klinikák és Fűvészkert mint kiemelt intézménykertek rekreációs szerepének erősítése
- Üllői út és Baross u. forgalmából adódó gazdasági lehetőségek kiaknázása
- Tervbe vett beruházások multiplikátorhatásainak kiaknázása
- Oktatási intézményekkel való aktív kapcsolat létesítése
- Bionikai klaszter katalizálása
- Szegregációval veszélyeztetett közeli tömbök fenyegetettségének preventív kezelése
- Értékes épületállomány komplex örökségalapú megújítása az avult épületállomány magas minőségű, mértéktartó megújítása mellett
- A lakótelepi területek földszinti funkcióinak kiaknázása
- Üres telkek és épületek megfelelő átmeneti hasznosításának megtalálása
- Komplex épületenergetikai felújítások
- Kerékpáros hálózat bővítése (Baross u., Üllői út)
- Közösségi közlekedéssel alacsony szinten ellátott lakóterületek hálózatba való integrálása
- Közterületi zöldfelületek, fasorok bővítése
- Meglévő zöldfelületek elérhetőségének növelése (Intézménykertek lakosság számára való megnyitása)
- Udvarbelsőknben lévő „zsebkerterek” megteremtése

Orczy negyed

Városrész bemutatása

A városrész elnevezését az Orczy útról és térről, illetve az Orczy parkról kapta. Határait a Kálvária tér déli és keleti oldala – Baross utca – Orczy tér északi és keleti oldala – Orczy út – Üllői út – Korányi Sándor utca – Illés utca alkotja. A terület magában foglalja a kiemelt beruházként létrejött Nemzeti Közszolgálati Egyetem új campusát és az ettől északra fekvő átalakuló lakóterületeket. A közösségi közlekedés a 3-as metróval csak a lakóterületektől távol érinti a negyedet, ugyanakkor a Baross utcán, a negyed több északkeleti mellékutcájában, illetve az Orczy úton is érhető el közösségi közlekedés. A Fűvészkert, az Illés utca lefedettsége hiányos. Bűnügyi fertőzöttsége jelentős, a Diószegi Sámuel utca a kerület legneuralgikusabb pontjainak egyike.

A terület értékes épületállományát képezi a volt Ludovika, ami mára az egyetem területe, és egy-két további épület a területen belül. Az elmúlt időszakban az északi rész korszerűtlen lakásállományát fokozatosan váltják fel korszerű, bár helyenként túlzásúfolt új lakóépület-együttesek.

Intézményekben a már említettekén túl nem bővelkedik a terület.

Statistikai alapú értékelés

Népességében éppen az elmúlt évtizedben következett be radikális változás, az általános csökkenés helyett növekedést jelez a statisztika, ami egybevág a 15% feletti lakásszám-növekedéssel. Ennek ellenére még nagy az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, a még meglévő, jelentős számú lakással rendelkező korszerűtlen épületek miatt. Részben ez, részben pedig az elmúlt évtized garzonlakás-építési trendje is növelte az egyszobás lakások arányát, ami 2011-ben 50% volt. Jelentős az önkormányzati tulajdonú lakások aránya a területen, jellemzően a rosszabb állapotú ingatlanokban. A munkanélküliségi arány magas. Szegregáció